

ZARZĄDZENIE NR 983/903/2016

Wójta Gminy Tworóg
z dnia 2 listopada 2016 roku

**w sprawie wprowadzenia instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla
budynku administracyjno – biurowego Urzędu Gminy Tworóg, ul.
Zamkowa 16 .**

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 3 i art. 33 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. (Dz.U. z 2016 poz 446 tekst jedn.) oraz § 6 ust.1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 109 poza 7 (9)), **zarządzam co następuje:**

§ 1

Wprowadzam w życie instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla budynku administracyjno – biurowego Urzędu Gminy Tworóg, ul. Zamkowa 16, stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuję wszystkich pracowników Urzędu Gminy Tworóg do zapoznania się z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz do przestrzegania jej postanowień.

§ 3

Wykonanie zarządzenia oraz nadzór nad przestrzeganiem instrukcji bezpieczeństwa pożarowego powierzam Sekretarzowi Gminy.

§4

Zarządzenie podaje się do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Tworóg.

§5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY

mgr inż. Eugeniusz Gwóźdź

ZALĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA
NR 983/903/2016 Wójt Gminy Tworóg
z dnia 2 listopada 2016r. Egzemplarz nr 1/2.....

INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

URZĄD GMINY TWORÓG
Tworóg, ul. Zamkowa 16

Opracowanie:

CECHER TOMASZ
mgr inż. Tomasz Cecher

Podstawa prawna:

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719)

Tworóg, wrzesień 2016 r.

„ INSTRUKCJĘ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO ”

**dla Urzędu Gminy Tworóg
ul. Zamkowa 16 42-690 Tworóg**

wprowadzam do użytku służbowego i stosowania:

Wójt Gminy Tworóg:

Tworóg, dnia

.....

U W A G A :

Przedmiotowa instrukcja obowiązuje wszystkich pracowników, użytkowników obiektu, wykonawców prac niebezpiecznych pożarowo oraz wszystkie osoby przebywające w obiekcie.

Z ustaleniami niniejszej instrukcji należy zapoznać wszystkich pracowników (cały personel) oraz osoby korzystające z obiektu. Stosowne oświadczenia wg wzoru określonego w rozdziale VI należy włączyć do akt osobowych. Należy przeprowadzić szkolenie pracowników wg programu określonego w rozdziale VI niniejszej instrukcji.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

SPIS TREŚCI INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

1. **Wstęp**
2. **Warunki ochrony przeciwpożarowej w obiekcie urzędu**
 - **Lokalizacja i drogi pożarowe**
 - **Warunki budowlane**
 - **Warunki wystroju wnętrz**
 - **Źródła powstania pożaru na terenie budynku**
 - **Drogi rozprzestrzeniania się pożaru**
3. **Wyposażenie obiektu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym**
 - **Wymogi odnośnie przeglądów i konserwacji urządzeń przeciwpożarowych**
 - **Zasady rozmieszczania gaśnic**
 - **Rodzaje sprzętu gaśniczego**
 - **Podstawowe zasady użycia gaśnic**
 - **Rodzaje i zastosowanie środków gaśniczych**
 - **Przeglądy i konserwacja innych urządzeń i instalacji**
4. **Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru innego zagrożenia**
 - **Instrukcja postępowania na wypadek pożaru**
 - **Zasady alarmowania jednostek straży pożarnej i innych służb wraz z wykazem numerów telefonów alarmowych**
5. **Zasady zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym**
6. **Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia**
 - **Warunki ewakuacji w obiekcie urzędu**
 - **Zasady prowadzenia ewakuacji ludzi na wypadek pożaru i innego zdarzenia**
 - **Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji**

7. **Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji**
8. **Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami**
 - 8.1 **Obowiązki pracowników w zakresie przygotowania organizacyjnego do akcji ewakuacyjnej**
 - 8.2 **Obowiązki pracowników w zakresie prowadzenia akcji ewakuacyjnej**
 - 8.3 **Obowiązki kierującego akcją ratowniczo-ewakuacyjną**
 - 8.4 **Obowiązki kierującego akcją ratowniczo-ewakuacyjną po przybyciu**
Jednostki Ochrony Przeciwpożarowej
 - 8.5 **Zapobieganie możliwości powstania pożaru**
 - 8.6 **Ustawowe obowiązki właściciela obiektu**
9. **Wykaz obowiązujących przepisów i norm**
10. **Słowniczek**
11. **Uwagi i aktualizacja dokumentu**
12. **Plany obiektu**

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej instrukcji jest określenie wymagań przeciwpożarowych, jakie obowiązują w obiekcie oraz ludzi w nim przebywających. Aby określić wymagania przeciwpożarowe dotyczące budynku przeprowadzono analizę zabezpieczenia przeciwpożarowego w oparciu o obowiązujące przepisy, wykorzystując:

- ustalenia z wizji lokalnej budynków i terenu oraz informacje kierownictwa dotyczące podstawowych funkcji poszczególnych pomieszczeń,
- sporządzone w obiektach szkice sytuacyjne,
- posiadaną dokumentację techniczno-budowlaną.

Instrukcja zawiera m.in. takie elementy jak:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektów, sposobu użytkowania i ich warunków technicznych,
- określenie wyposażenia obiektu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe, gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym,
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
- sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania,
- sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji,
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących stałymi użytkownikami obiektów,
- plany graficzne.

W celu poszerzenia wiadomości dotyczących ochrony przeciwpożarowej załączono wykaz obowiązujących przepisów i norm oraz słowniczek pojęć.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej w obiekcie urzędu

• Lokalizacja i drogi pożarowe

Budynek Urzędu Gminy w Tworogu zlokalizowany jest w centralnej części miejscowości Tworóg przy ul. Zamkowej 16. Obiekt oddalony jest ok. 0,5 km od jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Tworogu oraz o około 15 km od jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach, co zapewnia dojazd zastępów straży pożarnej w czasie ok. 10-15 min. od chwili zaalarmowania. Sytuacja taka powoduje, że właściwa profilaktyka pożarowa, jak również szybkie zauważenie ewentualnego pożaru oraz znajomość zasad postępowania w przypadku tego rodzaju zdarzeń nabiera szczególnego znaczenia. Od prawidłowej profilaktyki będzie zależało bowiem czy dojdzie do powstania pożaru, natomiast od prawidłowo podjętych działań w przypadku powstania pożaru zależało będzie bezpieczeństwo osób znajdujących się w obiekcie oraz rozmiar ewentualnych strat w mieniu.

Dojazd do posesji zapewnia ul. Zamkowa, która przebiega w odległości około 15 metrów od budynku urzędu oraz droga wewnętrzna przebiegająca wokół obiektu, są to drogi o szerokości i nośności zgodnej z wymogami, umożliwiając poruszanie się zastępom straży pożarnej o każdej porze roku. Budynek Urzędu jest budynkiem zabytkowym.

• Warunki budowlane

Wymiary Budynku:

- długość x szerokość	- 50x20 m
- powierzchnia kondygnacji (łącznie)	- 1915 m ²
- kubatura	- 11325 m ³
- wysokość	- 8 m (budynek niski)
- ilość kondygnacji naziemnych	- 2
- Kategoria zagrożenia ludzi	- ZL III
- Pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem	- brak

Budynek i urządzenia z nim związane powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób zapewniający w razie pożaru:

- nośność konstrukcji przez czas wynikający z rozporządzenia,
- ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu w budynku,

- ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie budynki,
- możliwość ewakuacji ludzi,
- uwzględniający bezpieczeństwo ekip ratowniczych.

Budynek Urzędu Gminy jest to obiekt dwukondygnacyjny podpiwniczony, poddasze nie jest użytkowe.

- Ściany nośne murowane o grubości 72 cm, z cegły pełnej oraz kamienia łupanego,
- stropy nad piwnicą stało-ceramiczne typu Kleina, nad pozostałymi kondygnacjami drewniane belki obite trzcina i otynkowane,
- ściany działowe murowane,
- dach mansardowy o konstrukcji drewnianej kryty dachówką ceramiczną.

Wejście główne od strony ul. Zamkowej zlokalizowane w centralnej części budynku, do wejścia prowadzi podjazd. Budynek posiada dodatkowo dwa wejścia boczne prowadzące bezpośrednio na korytarz biegnący wzdłuż całego budynku na parterze. Główna klatka schodowa łączy obie kondygnacje nadziemne, istnieje również druga klatka wewnętrzna biegnąca z korytarza na parterze aż na strych.

Klasyfikacja obiektu

Biorąc pod uwagę wysokość obiektu, (którą zgodnie z obowiązującymi przepisami liczy się od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku lub jego części do górnej płaszczyzny stropu bądź najwyższej położonej krawędzi stropodachu nad najwyższą kondygnacją użytkową, łącznie z grubością izolacji cieplnej i warstwy ją osłaniającej, albo do najwyższej położonej górnej powierzchni innego przekrycia i funkcję spełnianą przez obiekt, zalicza się go do grupy budynków niskich „N” i kategorii **ZL III** zagrożenia ludzi.

W myśl obowiązujących przepisów budynek powinien być wykonany w klasie „C” odporności pożarowej.

Oznacza to następujące klasy odporności ogniowej dla poszczególnych elementów budynku:

• główna konstrukcja nośna	- R 60
• konstrukcja dachu	- R 15
• strop	- REI 60
• ściana zewnętrzna	- EI 30
• ściana wewnętrzna	- EI 15
• przekrycie dachu	- E 15
• schody	- R 60

gdzie:

R – nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E – szczelność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

I – izolacyjność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku.

Ponadto wszystkie elementy powinny być sklasyfikowane jako nie rozprzestrzeniające ognia.

Zagospodarowanie budynku:

- przeznaczenie pomieszczeń:
 - piwnica: kotłownia gazowa z wejściem z korytarza, pomieszczenia techniczne, gospodarcze i archiwum.
 - parter: pomieszczenia biurowe Urzędu Gminy, pomieszczenia GOPS-u, pomieszczenia Zakładu Usług Komunalnych, Pomieszczenia Komisariatu Policji.
 - I piętro: pomieszczenia biurowe Urzędu Gminy
- b) maksymalna ilość osób przebywających w budynku - 60
- c) pomieszczenia zakwalifikowane do kategorii ZL I – nie występują
- d) rodzaj i ilość materiałów niebezpiecznych pożarowo- nie występują

Klatki schodowe: ilość -2

- główna klatka schodowa :
 - konstrukcja schodów oraz szerokość biegów: schody zabiegowe o konstrukcji drewnianej, stopnie drewniane, szerokość biegu 130 cm, szerokość stopni w odległości 40cm od poręczy wynosi 25cm,
 - sposób wydzielenia klatki: klatka schodowa otwarta na poziomie parteru, zamykana na poziomie piętra drzwiami prowadzącymi na korytarz.
- b) druga wewnętrzna klatka schodowa (klatka komunikacyjna ze parteru na strych):
 - konstrukcja schodów oraz szerokość biegów: schody zabiegowe o konstrukcji drewnianej, stopnie drewniane, szerokość biegu 125cm,
 - sposób wydzielenia: klatka schodowa obudowana otwarta (**na poziomie parteru zamontowana krata stalowa otwarta w godzinach pracy Urzędu**) wyjście na korytarz obok pomieszczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na parterze,

Instalacje:

- **elektryczna:** doprowadzone zasilanie 230/400V kablem ułożonym w ziemi, przewody w budynku pod tynkiem, na strychu przewody prowadzone na konstrukcji więźby. Główna tablica rozdzielcza prądu znajduje się na parterze, **przeciwpożarowe wyłączniki prądu znajdują się na parterze obok wejścia głównego wewnątrz i na zewnątrz oraz przy wyjściu z korytarza na parterze naprzeciw sali sesyjnej - oznakowane.**
- **grzewcza:** centralne ogrzewanie budynku z własnej kotłowni zasilanej gazem ziemnym o wydajności maksymalnej 166kW: dwa kotły o mocach 96kW i 70kW pracujące według zapotrzebowania w sposób automatyczny. Drzwi do kotłowni stalowe zwykłe.
- **gazowa:** gaz ziemny zasilający kotłownię, główny zawór gazu znajduje się na zewnątrz budynku w wentylowanej zamykanej szafce z tyłu budynku pod oknami sali sesyjnej - szafka oznakowana, klucz posiada konserwator obiektu.
- **odgromowa:** na obiekcie istnieje instalacja odgromowa,
- **instalacje teleinformatyczne,**
- **klimatyzacyjna** (agregaty klimatyzacyjne znajdują się na strychu).

• Warunki wystroju wnętrza

Wystrój wnętrza związany jest z warunkami ewakuacji, gdyż decyduje on o warunkach rozprzestrzeniania się ognia oraz o możliwości opuszczenia budynku przez osoby w nim przebywające.

W budynkach zaliczonych do *kategorii zagrożenia ludzi* stosowanie do wykończenia wnętrza materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione.

Podstawową zasadą jest ograniczenie do minimum ilości palnych materiałów w obrębie poziomych i pionowych dróg ewakuacyjnych. Praktycznie stosowanie palnych elementów wystroju wnętrza na drogach komunikacji ogólnej, klatkach schodowych i korytarzach, służących celom ewakuacji, jest zabronione.

Zarówno okładziny ścian, jak i mocowane wykładziny sufitowe powinny być wykonane z materiałów nie rozprzestrzeniających ognia (niepalnych lub niezapalnych).

Wykładziny sufitowe (podwieszone sufity) przeznaczone jako element wystroju wnętrza dróg ewakuacyjnych, muszą być dopuszczone na podstawie decyzji bądź aprobaty technicznej uprawnionej placówki naukowo-badawczej, potwierdzającej niepalność elementu.

- **Źródła powstania pożaru na terenie budynku**

- palenie tytoniu w miejscach i pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz palenia, wrzucanie niedopałków, płonących zapalek do koszy z papierem lub wrzucanie ich w pobliżu materiałów palnych oraz bezpośrednio na te materiały,
- nieostrożne posługiwanie się otwartym ogniem - zapalkami, zapalniczkami, świecami, lampami naftowymi itp.,
- używanie niezgodnie z przepisami przeciwpożarowymi cieczy łatwo zapalnych,
- korzystanie z uszkodzonych instalacji i urządzeń elektrycznych,
- ustawianie urządzeń grzejnych niezgodnie z instrukcją producenta,
- pozostawianie bez dozoru włączonych przenośnych grzejników elektrycznych,
- pozostawianie nie wyłączzonego dopływu prądu elektrycznego do odbiorników po zakończeniu pracy,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów łatwo zapalnych,
- przechowywanie i gromadzenie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się powyżej 100 °C,
- dokonywanie przeróbek i remontów urządzeń oraz instalacji elektrycznych, budowy dodatkowych punktów odbioru energii elektrycznej oraz naprawianie bezpieczników elektrycznych przez osoby, nie posiadające wymaganych kwalifikacji zawodowych,
- zaproszenie ognia,
- prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez właściwego zabezpieczenia lub niesprawnym sprzętem spawalniczym,
- przechowywanie cieczy palnych w nieszczelnych naczyniach, niezabezpieczonych przed stłuczeniem oraz rozlewanie tych cieczy,
- podpalenia i akty terroru.

Drogi rozprzestrzeniania się pożaru

Drogami rozprzestrzeniania się pożaru w przypadku pomieszczeń budynku Urzędu Gminy Tworóg będą materiały palne, stanowiące przedmioty wyposażenia pomieszczeń oraz występujące w postaci wystroju wnętrz w biurach i ciągach komunikacyjnych. Rozprzestrzenianie się pożaru następuje przez przenoszenie się ciepła z jednego miejsca na drugie. Może się to odbywać w trojaki sposób:

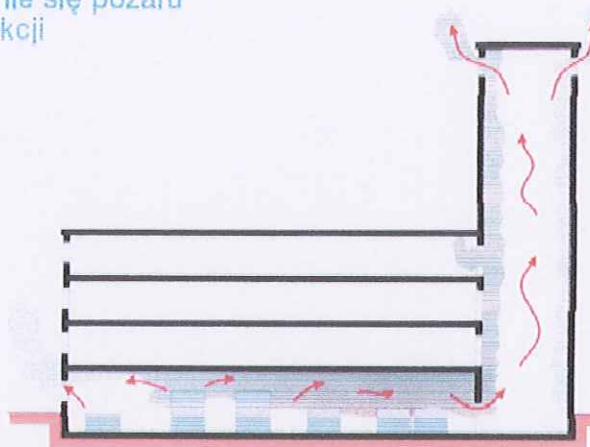
- konwekcję (unoszenie)
- promieniowanie,
- przewodzenie.

Wydzielanie ciepła ma miejsce w świecącej warstwie płomienia lub na powierzchni żaru. Równoległe z wydzielaniem ciepła ma miejsce jego oddawanie. Większość wydzielonego ciepła (60-70%) pochłaniają produkty spalania, a więc dymy i gazy spalinowe, powstające w procesie spalania materiału. Ogrzane dymy i gazy unoszą się ku górze. Takie unoszenie się gorących gazów nazywamy *konwekcją*. Konwekcja, jako sposób przekazywania ciepła, wpływa na sytuację pożarową przede wszystkim we wnętrzach budynków. We wnętrzach unoszące się ogrzane gazy ogrzewają wszystko, co spotykają na swej drodze ku górze, oraz strop, pod którym gromadzą się, jako znacznie lżejsze od powietrza. Może to wywołać w stosunkowo krótkim czasie zawalenie się stropu. Gromadzące się pod stropem ogrzane do wysokiej temperatury gazy i dymy, nie znajdując ujścia, zajmują coraz większą przestrzeń w pomieszczeniu, ich podstawa obniża się coraz bardziej. Bardzo szybko wzrasta temperatura. Jeśli pomieszczenie, w którym trwa pożar, mieści się w budynku wielokondygnacyjnym, to ciepło rozchodzi się na górne kondygnacje poprzez otwory i przewody wentylacyjne, korytarze, klatki schodowe, szyby dźwigowe, a nawet szczeliny w stropie. W miarę rozwoju pożaru temperatura rośnie, ogrzewają się wszystkie materiały palne, które znajdują się w strudze gazów co oczywiście powoduje bardzo szybki rozwój pożaru. Konwekcja bardzo negatywnie wpływa również na warunki ewakuacji.

Część wydzielonego ciepła w procesie spalania jest oddawana z powrotem do strefy spalania, a ściślej do materiału palnego. Ciepło to jest zużytkowane na podtrzymanie procesu spalania. Pod wpływem tego ciepła materiał palny dalej ogrzewa się, wydziela lotne produkty palne - w przypadku materiału palnego stałego lub pary - w przypadku cieczy - które następnie unoszą się do strefy spalania, tam mieszają z powietrzem i spalają, zamykając w ten sposób cały cykl spalania. I znów powtarza się wszystko od początku. Jest to proces na tyle ciągły, że w każdym momencie trwają wszystkie kolejne etapy cyklu spalania. Obliczono, że do

przedłużenia trwającego już spalania wystarczy oddanie do strefy spalania zaledwie 2—3% całej ilości ciepła wydzielanego.

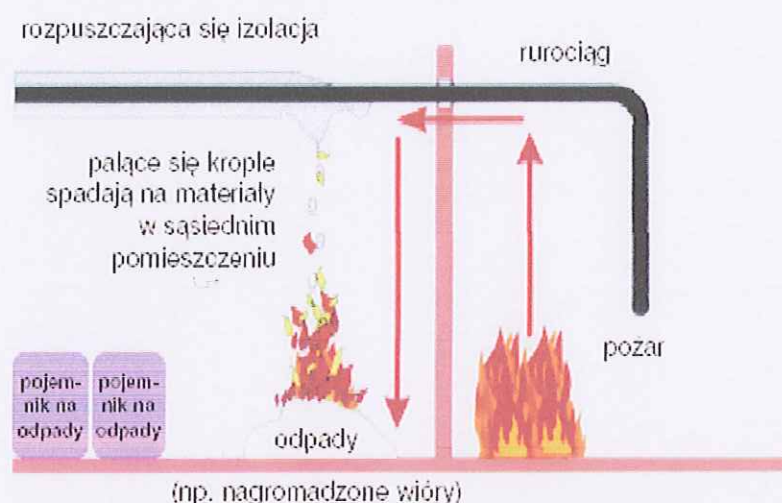
Rozprzestrzenianie się pożaru
w wyniku konwekcji

Kolejną drogą przekazywania ciepła jest **promieniowanie cieplne**. Jest to emitowanie ciepła głównie z płomieni. Wielkość tego promieniowania zależy więc od wielkości płomieni. Promieniają również ogrzane uprzednio urządzenia, obiekty, materiały. Im wyższa temperatura spalania, tym promieniowanie silniejsze. Odległość również ma zasadniczy wpływ na natężenie promieniowania, gdyż powietrze, a zwłaszcza dym (przy pożarach wewnętrznych), działa jak ekran osłabiający oddziaływanie promieniowania. Najbardziej intensywne jest promieniowanie w kierunku poziomym, to znaczy prostopadle do płomieni. Jest to drugie podstawowe źródło ogrzewania środowiska, ale drogą pośrednią, od ogrzanych przez promieniowanie przedmiotów ogrzewa się powietrze we wnętrzu pomieszczenia. Obliczono, że drogą promieniowania oddawane jest około 30 — 40% ciepła wydzielanego w strefie spalania.

Następną możliwością przenoszenia ciepła jest **przewodzenie**. Najlepszymi przewodnikami są metalowe słupy lub belki, które mogą się znaleźć w strefie spalania lub na kierunku prądów konwekcyjnych gazów. Przewodzonego ciepła może wystarczyć do zapalenia materiałów znajdujących się, na przykład, w sąsiednich pomieszczeniach, jeśli stykają się te materiały z przewodzącą ciepło belką lub słupem. Odległość oraz okrycie belek lub słupów metalowych warstwą tynku lub inną okładziną niepalną znacznie ograniczają niebezpieczeństwo wynikające z przewodzenia ciepła.

Rozprzestrzenianie się pożaru w wyniku przewodzenia ciepła

Poznanie zasad przekazywania ciepła, co bezpośrednio wiąże się z rozprzestrzenianiem się pożaru ma istotny wpływ na podjęcie właściwych kroków zmierzających do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie.

Zagrożenia mogą być powodowane przede wszystkim przez:

- nadmierną ilość materiałów palnych,
- nadmierną ilość przechowywanych materiałów palnych w stosunku do wielkości pomieszczeń przeznaczonych na ten cel (tzw. nadmierne obciążenie ogniowe),
- wyposażanie pomieszczeń tylko w palne elementy wykończenia wnętrz i przedmioty palne, co w przypadku pożaru powoduje objęcie ogniem całego pomieszczenia,
- wyposażanie podłóg pomieszczeń w palne wykładziny,
- wyposażanie podłóg dróg komunikacyjnych (dróg ewakuacyjnych) w palne pokrycia, palny wystrój ścian (boazerie, okładziny ścienne) i palne okładziny sufitowe lub podwieszone sufity,
- składowanie na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, palnych materiałów,
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach.

3. Wyposażenie obiektu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym

Wymogi odnośnie przeglądów i konserwacji urządzeń przeciwpożarowych

1. Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.
2. Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcjach obsługi.
3. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, o których mowa w pkt. 2, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Obiekt Urzędu Gminy Tworóg został wyposażony w następujące urządzenia przeciwpożarowe, których przeglądów należy dokonywać w następujący sposób:

Hydranty zewnętrzne – Woda jest najpopularniejszym i zarazem bardzo skutecznym środkiem gaśniczym. Jednak żeby zapewnić skuteczne gaszenie pożaru należy podawać określoną ilość wody w jednostce czasu (intensywność podawania) przez określony czas. W tym właśnie celu dla każdego obiektu należy obliczyć ilość wody do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru. Sposoby obliczania ilości wody dla jednostek osadniczych, budynków użyteczności publicznej, produkcyjnych i magazynowych oraz wymagania przeciwpożarowe dla sieci wodociagowych określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. Nr 124, poz. 1030).

Wydajność hydrantu 80 powinna wynosić nie mniej niż 10 l/s, a hydrantu 100 15 l/s przy ciśnieniu minimum 0,2Mpa. Odległość hydrantu od obiektu nie może przekraczać 75 m. **Najbliższy hydrant znajduje się w odległości ok. 15m od budynku z tyłu obiektu, drugi znajduje się naprzeciw urzędu po drugiej stronie ul. Zamkowej w odległości około 30m.** Aby zapewnić prawidłowy stan sieci hydrantowej należy dokonywać jej okresowych

przeglądów i kontroli. Kontrole takie należy prowadzić nie rzadziej jednak niż raz w roku. Zakres kontroli powinien obejmować:

- sprawdzenie prawidłowości oznakowania lokalizacji hydrantów,
- dostępność poszczególnych hydrantów,
- stan zasuw odcinających,
- sprawdzenie stanu nasad tłocznych hydrantów (drożność, zabezpieczenie zaślepkami, możliwość uruchomienia). Niezależnie od powyższego, co najmniej raz na pięć lat należy dokonać badań ciśnienia i wydajności sieci. Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości i usterki powinny być natychmiastowo usuwane. Badania należy zakończyć sporządzeniem stosownego protokołu. W przypadku omawianego budynku urzędu najbliższe hydranty zabudowane zostały na sieci gminnej.

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu – przegląd techniczny i czynności konserwacyjne, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Próba powinna obejmować przede wszystkim praktyczne sprawdzenie działania wyłącznika – ustalenie czy dopływ energii elektrycznej do wszystkich obwodów został odcięty za wyjątkiem urządzeń, które powinny działać w czasie pożaru.

Obiekty, których kubatura przekracza 1000 m³ należy wyposażyć w przeciwpożarowy wyłącznik prądu. **W obiekcie Urzędu Gminy przeciwpożarowe wyłączniki prądu znajdują się na parterze obok wejścia głównego wewnątrz i na zewnątrz obiektu oraz przy wyjściu z korytarza na parterze naprzeciw sali sesyjnej - oznakowane.**

UWAGA!

Przeglądy techniczne i konserwację poszczególnych urządzeń i instalacji należy zlecić specjalistycznym firmom lub osobom posiadającym stosowne kwalifikacje.

- **Zasady rozmieszczania gaśnic**

Przy rozmieszczaniu sprzętu gaśniczego należy stosować następujące zasady:

1. sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń,
2. sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli warunki techniczne na to pozwalają,
3. oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z postanowieniami Polskiej Normy PN-92/N-01256/01,
4. do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m,
5. sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenie mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),
6. odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m.

Obiekty powinny być wyposażone w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic, lub w gaśnice przewoźne. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie. Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, nie chronionej stałym urządzeniem gaśniczym zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

Miejsca lokalizacji podręcznego sprzętu gaśniczego należy oznakować zgodnie z PN-92/N-01256/01 tablicami, posiadającymi atest (certyfikat zgodności) Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej. Podręczny sprzęt gaśniczy powinien posiadać świadectwo dopuszczenia (atest) do użytkowania w ochronie przeciwpożarowej bądź certyfikat zgodności wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej. Ilość jednostek sprzętu gaśniczego, wchodzących w skład poszczególnych zestawów sprzętu rozmieszczonych na terenie obiektu, jest zgodna z normatywem ilościowym wynikającym z obowiązujących przepisów.

Na podstawie § 4 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów

budowlanych i terenów - użytkownicy obiektów są zobowiązani oznakować znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:

- drogi ewakuacyjne oraz pomieszczenia, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
- miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Znaki Ochrony przeciwpożarowej wg PN – EN ISO 7010

Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa)znaku
1.		Hydrant wewnętrzny
2.		Gaśnica
3.		Telefon do użycia w stanie zagrożenia

4.		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego (znaki do stosowania tylko z innymi znakami)
5.		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego (znaki do stosowania tylko z innymi znakami)
6.		Palenie tytoniu zabronione
7.		Zakaz używania otwartego ognia i palenia tytoniu
8.		Nie zastawiać

Techniczne środki przeciwpożarowe wg PN – EN ISO 7010

Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa) znaku	Zastosowanie
1.		Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	W obiektach do oznaczenia wyłącznika odcinającego dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru
2.		Kurek główny instalacji gazowej	W obiektach do oznaczenia miejsca zainstalowania kurka głównego instalacji gazowej
3.		Drzwi przeciwpożarowe	Do oznaczenia drzwi znajdujących się w ścianach oddzielenia przeciwpożarowego
4.		Miejsce zbiórki do ewakuacji	Do oznaczenia miejsca zgrupowania ludzi podczas ewakuacji
5.		Klucz do wyjścia ewakuacyjnego	Do oznaczenia lokalizacji klucza przy drzwiach ewakuacyjnych zamykanych na klucz; znak dodatkowy należy uzupełnić konkretną lokalizacją klucza

- **Rodzaje sprzętu gaśniczego**

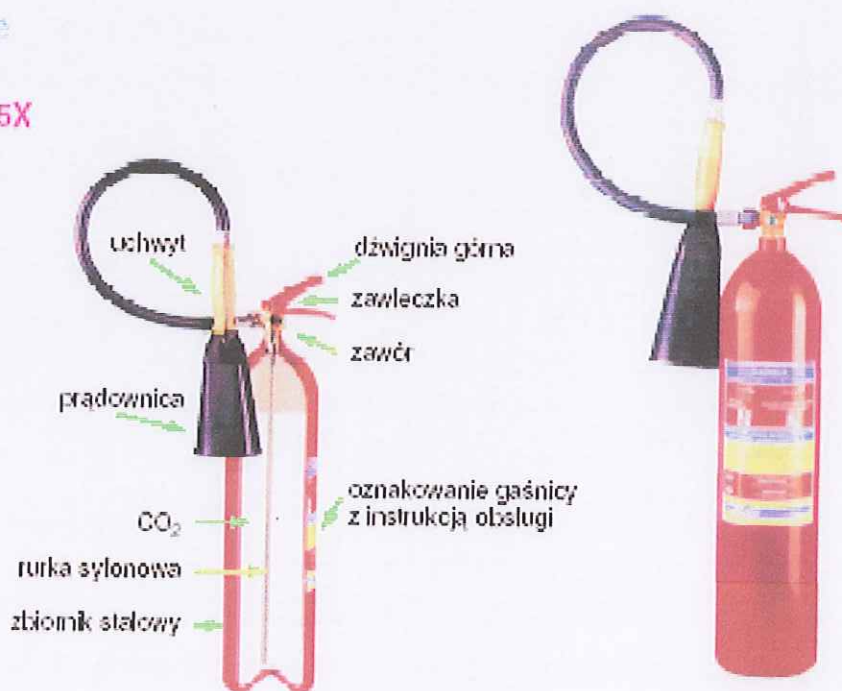
Sprzęt gaśniczy służący do gaszenia pożaru w zarodku, bądź wczesnej fazie jego rozwoju możemy podzielić na następujące grupy:

- **Gaśnice przewoźne** – dawniej nazywane agregatami gaśniczymi, ich zasada działania jest bardzo zbliżona do zwykłych gaśnic. Podstawowa różnica polega na ilości zawartego w nich środka gaśniczego, która waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu kilogramów, a co za tym idzie znacznie większej masy całej gaśnicy. Z tego też powodu do transportu tego typu sprzętu używa się wózków ręcznych stanowiących z reguły element składowy gaśnicy przewoźnej. Wśród tej grupy urządzeń możemy wyróżnić gaśnice przewoźne proszkowe i śniegowe (środkiem gaśniczym jest dwutlenek węgla).
- **Gaśnice przenośne** – są to urządzenia służące do gaszenia pożaru w zarodku. Inaczej można powiedzieć, że jest to podręczne urządzenie służące do podawania środka gaśniczego na palące się przedmioty. Masa i konstrukcja gaśnic umożliwia ich swobodne przenoszenie i użycie przez jedną osobę. Ze względu na zastosowany środek gaśniczy gaśnice przenośne dzielimy na:
 - Gaśnice śniegowe – środkiem gaśniczym jest skroplony dwutlenek węgla.

Gaśnice śniegowe

Gaśnica śniegowa GS-5X

Przeznaczona jest do gaszenia pożarów grupy B i C

- Gaśnice proszkowe – środkiem gaśniczym jest proszek gaśniczy przeznaczony do gaszenia grup pożarów BC, bądź ABC.

Gaśnice proszkowe (1)

Gaśnica proszkowa GP-6x-ABC

Przeznaczona jest do gaszenia pożarów grupy A, B i C

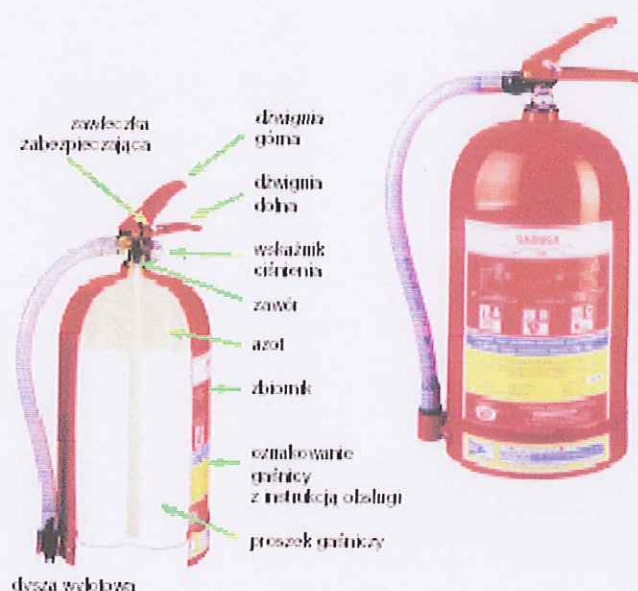
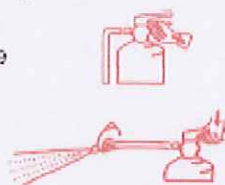
Obsługa gaśnicy:

1. Wyciągnąć zabezpieczenie

2. Wyjąć wąż z uchwytu,

skierować na źródło ognia,

nacisnąć dźwignię

• Podstawowe zasady użycia gaśnic

Nawet najlepsza gaśnica użyta w nieprawidłowy sposób nie zapewni nam skuteczności podjętych działań. Aby ugasić pożar przy pomocy gaśnic należy przestrzegać następujących zasad:

- używać gaśnicy przeznaczonej do gaszenia danej grupy pożaru,
- zbliżyć się do miejsca pożaru. W przypadku działań na wolnej przestrzeni należy podchodzić zgodnie z kierunkiem wiatru,
- uruchomić gaśnicę zgodnie z umieszczoną na niej instrukcją,
- powierzchnie poziome gasimy kierując strumień prawie równolegle do palącej się powierzchni, zaczynając od najbliższego brzegu,
- powierzchnie pionowe gasimy od dołu do góry,
- na spadające z góry krople lub wyciekającą ciecz palną strumień środka gaśniczego kierujemy od góry do dołu,
- w przypadku konieczności użycia większej ilości należy zastosować je jednocześnie (w kilka osób),

- po ugaszeniu nadzorować pogorzelisko w celu niedopuszczenia do jego ponownego rozgorzenia.
- po każdorazowym użyciu, nawet gdy w gaśnicy pozostała jeszcze znaczna ilość środka gaśniczego, bezwzględnie należy poddać sprzęt ponownemu napełnieniu i konserwacji.

Określenie **podręczny sprzęt gaśniczy** spotykane często w literaturze fachowej, oznacza sprzęt przeznaczony do gaszenia pożarów w zarodku tzn. w pierwszej fazie ich powstania.

Ponieważ jednak dość trudno ustalić granicę przejścia pożaru z zarodka w fazę następną o szerszych rozmiarach, której już sprzętem podręcznym ugasić nie można, definicja ta nie jest do końca precyzyjna, tak jak nie jest ściśle określone pojęcie pożaru w zarodku.

Konstrukcje gaśnic i sposób ich użycia są możliwie nieskomplikowane. Są one przystosowane dla osób nie posiadających specjalistycznego wykształcenia pożarniczego.

Do sprzętu gaśniczego można zaliczyć:

- gaśnice,
- hydronetki,
- koce gaśnicze,
- gaśnice przewoźne.

Mając na uwadze charakter materiałów palnych (sposób spalania, stan skupienia, właściwości fizykochemiczne itp.) dokonano ich podziału na pięć grup oznaczonych dużymi symbolami literowymi A, B, C, D, F

A Grupa materiałów - stałych, które we wstępnej fazie spalania palą się plomieniem w wyniku reakcji tlenu atmosferycznego z produktami odgazowania lub zgazowania paliwa. Następnie proces spalania ma charakter zarzeniowy. Reakcja paliwa w postaci stałej z utleniaczem (tlenem). Grupa ta obejmuje większość materiałów z naszego otoczenia np. torf, węgiel, koks, drewno, papier, tekstylia bawełniane, lniane itp.

B Grupa ta obejmuje ciecze palne oraz ciała stałe, które w warunkach pożaru zmieniają stan skupienia na ciekły i spalają się jak ciecze. Spalaniu materiałów tej grupy zawsze towarzyszy płomień co jest efektem reakcji faz gazowych paliwa i utleniacza. Charakterystyczną cechą pożarów tej grupy jest szybkie rozprzestrzenianie się. Grupa ta obejmuje głównie pochodne ropy naftowej: smoła, lepik, stearyna, parafina, cerezyna, smary, oleje ciężkie i lekkie oraz benzyna, jak również ciecze palne i rozpuszczalne w wodzie: alkohole, etery, glikole itp.

C Gazy palne, skroplone, rozpuszczone lub sprężone np.: gaz ziemny, gaz miejski, generatorowy, metan, acetylen, propan, butan, etylen itp.

D Metale palne. Grupa ta obejmuje: lit, sód, potas, wapń, magnez, aluminium i ich stopy. Pożary materiałów tej grupy występują sporadycznie.

F Tłuszcze spożywcze.

Urządzenia elektryczne.

Do gaszenia pożarów urządzeń elektrycznych pod napięciem i innych materiałów znajdujących się w pobliżu tych urządzeń stosuje się zamiennie gaśnice śniegowe, proszkowe i niektóre pianowe. Wobec bardzo szerokiej gamy sprzętu gaśniczego oferowanego przez krajowych i zagranicznych producentów oraz różnorodności rozwiązań konstrukcji mogą występować wątpliwości w zakresie zastosowania poszczególnych egzemplarzy gaśnic do gaszenia wymienionych grup materiałów palnych w zależności od rodzaju środka gaśniczego występującego w gaśnicy czy agregacie gaśniczym.

W związku z tym każdy egzemplarz sprzętu musi być oznakowany symbolami grup materiałów palnych, do gaszenia których może być użyty np. AB, BC itp.

• **Rodzaje i zastosowanie środków gaśniczych**

Rodzaj palnego materiału	Grupa pożaru	Środki gaśnicze
ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia	A	woda, piany, proszek
ciecze palne i substancje stałe topiące się w warunkach pożaru (benzyna, nafta, oleje, parafina)	B	piany, dwutlenek węgla, proszki gaśnicze,
gazy palne (metan, propan, acetylen itp.)	C	proszki gaśnicze, dwutlenek węgla,
Tłuszcze	F	specjalne piany,
Metale (sód, potas, wapń, aluminium)	D	specjalne proszki gaśnicze
pożary grup od A do F występujące w obrębie urządzeń elektrycznych będących pod napięciem		dwutlenek węgla, proszki gaśnicze, niektóre piany

Przeglądów gaśnic należy dokonywać nie rzadziej niż raz w roku, zakres i sposób przeprowadzenia przeglądów gaśnic powinien być zgodny z zaleceniami producenta dla danego typu sprzętu. Przeglądu powinna dokonywać osoba posiadająca stosowne uprawnienia.

Przeglądy i konserwacja innych urządzeń i instalacji

Wszelkie inne instalacje i urządzenia techniczne będące wyposażeniem budynku należy utrzymywać i użytkować w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je przeglądom i konserwacji.

Dotyczy to w szczególności takich urządzeń, jak:

- instalacji elektrycznych, których okresowa kontrola skuteczności działania powinna być wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. co 5 lat w odniesieniu do skuteczności działania środków ochrony przeciwporażeniowej i rezystancji uziemień roboczych oraz pomiarów rezystancji (oporności) izolacji przewodów roboczych instalacji,
- instalacji odgromowej (piorunochronnej), której okresowa kontrola sprawności technicznej powinna odbywać się nie rzadziej niż co 5 lat lub w przypadku przebudowy albo zmiany funkcji budynku,
- instalacji gazowej, której okresowa kontrola sprawności technicznej powinna odbywać się nie rzadziej niż raz na rok, szczególnie pod kątem szczelności,
- przewodów kominowych (dymowych, wentylacyjnych), których kontrola stanu technicznego powinna być przeprowadzana co najmniej raz w roku, w przypadku przewodów wentylacyjnych, dwa razy do roku przy przewodach kominowych od palenisk opalanych gazem i paliwem ciekłym oraz minimum cztery w roku od palenisk opalanych paliwem stałym.

4. Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru innego zagrożenia

- Instrukcja postępowania na wypadek pożaru

Instrukcja postępowania na wypadek pożaru

- w razie pożaru osoba, która go pierwsza zauważy obowiązana jest natychmiast zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami - **wołając głosem: „Pożar, pożar, ...”, telefonicznie, przez osobisty kontakt** – pracowników, petentów oraz inne osoby przebywające w pomieszczeniach,
- zachować spokój i nie wywoływać paniki wśród osób przebywających w obiekcie,
- powiadomić telefonicznie Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej, podając kolejno:

1/ **gdzie się pali - adres,**

2/ **co się pali,**

3/ **co jest zagrożone,**

4/ **nazwisko osoby zgłaszającej,**

5/ **numer telefonu, z którego zgłasza się pożar,**

- w przypadku uszkodzenia telefonu należy alarmować jednostkę ochrony przeciwpożarowej z innego najbliższego telefonu,
- powiadomić Wójta Gminy,
- w razie potrzeby wezwać dodatkowo inne pogotowia (np. Pogotowie Ratunkowe, Policję),
- podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą, przystępując do działań ewakuacyjnych lub do gaszenia pożaru.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi, instrukcja postępowania na wypadek powstania pożaru wraz z wykazem numerów telefonów alarmowych powinna być umieszczana w widocznym miejscu. Może to być instrukcja specjalnie sporządzona dla danego obiektu lub ogólnie dostępna w handlu pod warunkiem, że nie będzie sprzeczna z istniejącymi warunkami i postanowieniami przedmiotowej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Przykładowy wzór takiej instrukcji (firmy Kenlight) przedstawia poniższy rysunek:

INSTRUKCJA

postępowania na wypadek pożaru

KAŻDY, KTO ZAUWAŻY POŻAR, ZOBOWIĄZANY JEST NIEZWŁOCZNIE:

1. Powiadomić o pożarze osoby znajdujące się w strefie zagrożenia.
2. Telefonicznie lub w inny sposób zawiadomić Straż Pożarną, podając:
 - gdzie się pali - adres, nazwa obiektu, kondygnacja,
 - co się pali - mieszkanie, piwnica, dach, biuro,
 - czy jest zagrożone życie ludzkie,
 - numer telefonu, z którego się dzwoni oraz swoje nazwisko
(po odłożeniu słuchawki należy chwilę odczekać, by umożliwić ewentualne sprawdzenie wiarygodności zgłoszenia).
3. Powiadomić właściciela, zarządcę lub służbę dozoru obiektu.
4. Przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy gaśnic.
5. Udzielić pomocy osobom poszkodowanym lub zagrożonym.
6. W miarę możliwości zabezpieczyć mienie, dokumentację itp. przed pożarem i osobami postronnymi.

DO CZASU PRZYBYCIA STRAŻY POŻARNEJ

akcją kieruje właściciel obiektu, zarządca lub pracownik ochrony, względnie osoba najbardziej energiczna i opanowana; po przybyciu jednostek Straży Pożarnej - kierujący działaniami ratowniczymi.

TELEFONY ALARMOWE

Telefon ratunkowy	112	Pogotowie gazowe
Państwowa Straż Pożarna	998
Policja	997
Pogotowie ratunkowe	999

Niniejsza instrukcja jest zgodna z wymaganiami ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 353) oraz z § 4.2 pkt.3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).

Zasady alarmowania jednostek straży pożarnej i innych służb wraz z wykazem numerów telefonów alarmowych

W razie pożaru lub innego miejscowego zagrożenia alarmować:

- **wołając głosem: „Pożar, pożar, ...”, telefonicznie, przez osobisty kontakt** – pracowników, petentów oraz inne osoby przebywające w pomieszczeniach,
- zgodnie z wykazem telefonów alarmowych:
- Powiadomić służby zewnętrzne w zależności od potrzeb zgodnie z poniższym wykazem:

1/	Ogólny ratunkowy		112
2/	Straż Pożarną		998
3/	Pogotowie Ratunkowe		999
4/	Policję		997
5/	Pogotowie Energetyczne		991
6/	Pogotowie Wodociągowo – Kanalizacyjne		994
7/	Pogotowie Gazowe		992

Każdorazowo, również w godzinach popołudniowych i nocnych należy zawiadomić Wójta Gminy Tworóg lub osobę wyznaczoną, zgodnie z posiadanymi informacjami o miejscu pobytu.

5. Zasady zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

- Prace pożarowo niebezpieczne stanowią jedno z potencjalnych źródeł powstawania pożarów, prowadzących z reguły do bardzo dużych strat. Zgodnie z przepisami prawa winny one być prowadzone w sposób uniemożliwiający powstanie i rozprzestrzenienie się pożaru.
- Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo takich, jak: spawanie, cięcie, nagrzewanie, rozmrażanie przy pomocy otwartego ognia, użytkownik oraz wykonawca prac jest zobowiązany:
 - ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
 - ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
 - wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za jej przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.
- Przy prowadzeniu powyższych prac należy przestrzegać następujących zasad:
 - pomieszczenia lub miejsca, w których mają się odbywać prace należy oczyścić z wszelkich materiałów palnych,
 - palne przedmioty należy w przypadku wykonywania prac spawalniczych odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca spawania celem uniemożliwienia przedostania się rozprysków spawalniczych,
 - jeżeli powyższy warunek nie może być spełniony, wszystkie urządzenia i materiały palne należy zabezpieczyć przed działaniem rozprysków przez osłonięcie np. kocami przeciw-pożarowymi, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób,
 - przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu na skutek przewodnictwa cieplnego, promieniowania bądź rozprysków spawalniczych,
 - jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przelotowe, instalacyjne, kable itp., należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń lub na inne kondygnacje,

- wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z pełną izolacją powinny być zabezpieczone przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi,
- wykonywanie prac spawalniczych lub innych z użyciem ognia otwartego w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonywano prace przy użyciu substancji łatwo zapalnych (np. malowanie), jest niedozwolone. Prowadzenie prac dopuszczalne jest dopiero wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe,
- kontrolę, o której mowa powyżej należy ponowić po upływie **czterech**, a następnie **ośmiu** godzin po zakończeniu prac spawalniczych.

Wyniki kontroli powinny być odnotowane w książce kontroli prac wg **wzoru nr 2**.

- prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru i wybuchu.
- Zarządzający obiektem jest zobowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniem pożarowym występującym w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru.

W związku z tym należy:

1. dokonać komisyjnie oceny zagrożenia pożarowego oraz określić niezbędne wymagania przeciwpożarowe, mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
2. sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac spawalniczych wg **wzoru nr 3**,

3. po wykonaniu zaleconych zabezpieczeń wydać pisemne zezwolenie na prowadzenie prac spawalniczych wg wzoru nr 4.

Sprzęt używany do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo (spawalniczych) powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Wzór nr 2

Lp.	Nazwa budynku, pomieszczenia, w którym wykonano prace niebezpieczne pożarowo	Data i godzina rozpoczęcia spawania oraz numer zezwolenia	Data i godzina zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo	Data i godzina przeprowadzenia kontroli po zakończeniu prac niebezpiecz. pożar.	Imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę, podpis
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					

P R O T O K Ó Ł

ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

1. Nazwa i określenie budynku-pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac spawalniczych
2. Zagrożenie wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w budynku - pomieszczeniu
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac spawalniczych
4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac spawalniczych
5. Ilość i rodzaje sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac spawalniczych
6. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w przypadku zaistnienia pożaru
7. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia ppoż. toku prac spawalniczych
8. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac spawalniczych
9. Osoba zobowiązana do przeprowadzenia kontroli rejonu prac spawalniczych po ich zakończeniu

Podpisy członków komisji:

.....
.....

Z E Z W O L E N I E
NA PRZEPROWADZENIE PRAC SPAWALNICZYCH,
LUB INNYCH PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

1. Miejsce pracy
2. Rodzaj pracy
3. Czas pracy, dnia od godz. do godz.
4. Zagrożenie pożarowe - wybuchowe w miejscu pracy
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru
6. Środki zabezpieczające
7. Sposób wykonania pracy
8. Odpowiedzialni za przygotowanie miejsca pracy, środków
zabezpieczających
i zabezpieczenia toku prac spawalniczych
9. Zezwalam na rozpoczęcie robót
.....
(podpis Kierownika Zakładu)
10. Pracę zakończono dnia godzina
.....
(podpis wykonawcy)
11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono pod względem
zabezpieczenia
przeciwpożarowego
.....
(podpis kontrolującego)

6. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia

• Warunki ewakuacji w obiekcie urzędu

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleni dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno - budowlanych zapewniających usuwanie dymu,
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi,
- zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Odpowiednie warunki ewakuacji określają przepisy techniczno-budowlane.

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej, zwanymi drogami ewakuacyjnymi. Ze strefy pożarowej, o której mowa powyżej, powinno być wyjście bezpośrednio na zewnątrz budynku lub przez inną strefę pożarową.

W pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz

budynku, powinno być zapewnione przejście, zwane przejściem ewakuacyjnym, o długości nie przekraczającej 40 m.

Łączną szerokość drzwi w świetle, stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczenia, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać w nim równocześnie, przyjmując co najmniej 0,6 m szerokości na 100 osób, przy czym najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy powinna wynosić 0,9 m, a w przypadku drzwi służących do ewakuacji do 3 osób - 0,8 m.

Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji budynku, przyjmując co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 1,4 m. Dopuszcza się zmniejszenie szerokości poziomej drogi ewakuacyjnej do 1,2 m, jeżeli jest ona przeznaczona do ewakuacji nie więcej niż 20 osób. Wysokość drogi ewakuacyjnej powinna wynosić co najmniej 2,2 m, natomiast wysokość lokalnego obniżenia 2 m, przy czym długość obniżonego odcinka drogi nie może być większa niż 1,5 m. Skrzydła drzwi, stanowiących wyjście na drogę ewakuacyjną, nie mogą, po ich całkowitym otwarciu, zmniejszać wymaganej szerokości tej drogi. Długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku, zwanej dojściem ewakuacyjnym, mierzy się wzdłuż osi drogi ewakuacyjnej. Dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego w strefie pożarowej zaliczonej do kategorii zagrożenia ludzi ZL III wynosi 30 m przy jednym dojściu i 60 m przy co najmniej dwóch dojściach.

W obiekcie Urzędu Gminy Tworóg jako drogi ewakuacyjne należy traktować korytarze na poszczególnych kondygnacjach oraz dwie klatki schodowe. 2 wyjścia ewakuacyjne znajdują się na parterze, jedno to wyjście główne z budynku urzędu, drugie z korytarza na parterze obok sali sesyjnej - oba oznakowane.

- **Zasady prowadzenia ewakuacji ludzi na wypadek pożaru i innego zdarzenia**

Ustala się z pomieszczeń urzędu *indywidualną ewakuację* ludzi. Działania podejmowane w tej formie będą polegały na skierowaniu się zainteresowanych, w związku z uzyskaną informacją o pożarze, w stronę oznakowanego, bezpiecznego wyjścia, prowadzącego bezpośrednio lub pośrednio na przestrzeń otwartą, bądź na poziome lub pionowe drogi ewakuacyjne, natomiast osoby personelu pomagają ewakuować się petentom i innym osobom przebywającym w obiekcie, a następnie sprawdzają, czy wszyscy opuścili

strefę zagrożoną. Zgodnie z Zarządzeniem Wójta nr 851/771/2016. za przeprowadzenie ewakuacji osób znajdujących się w budynku urzędu odpowiedzialni są pracownicy wskazani w w/w zarządzeniu.

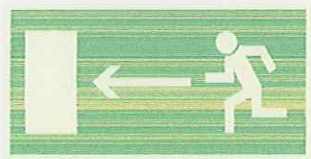
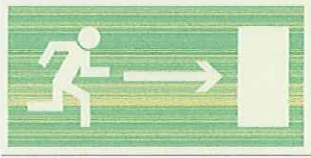

Dla pracowników i innych osób przebywających wewnątrz budynku, zależnie od miejsca pobytu **ewakuacja** będzie skierowana z pomieszczeń w stronę najbliższej drogi ewakuacyjnej i dalej na zewnątrz obiektu poprzez drzwi ewakuacyjne. Poszczególne osoby i pracownicy udają się w miejsce przeznaczone dla ewakuowanych tj.: teren, plac za budynkiem urzędu.

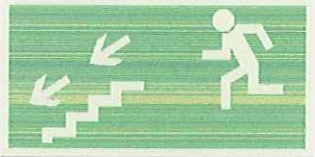
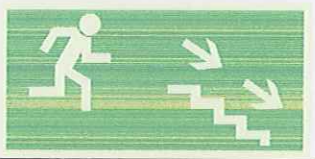
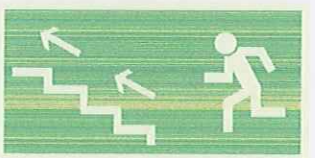
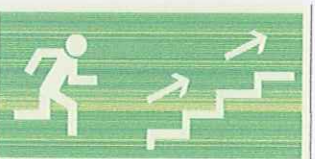

Po dotarciu na miejsce zbiórki należy sprawdzić czy wszyscy zostali ewakuowani przez sprawdzenie ilości osób zgodnie z posiadaną wiedzą.

Ewakuacja powinna przebiegać zgodnie z oznakowaniem ewakuacyjnym. Znaki powinny posiadać stosowny atest, a ich wzór zgodny ze stosowną normą, zgodnie z poniższym wzorem:

Wzór nr 5

Znaki ewakuacyjne wg PN – EN ISO 7010

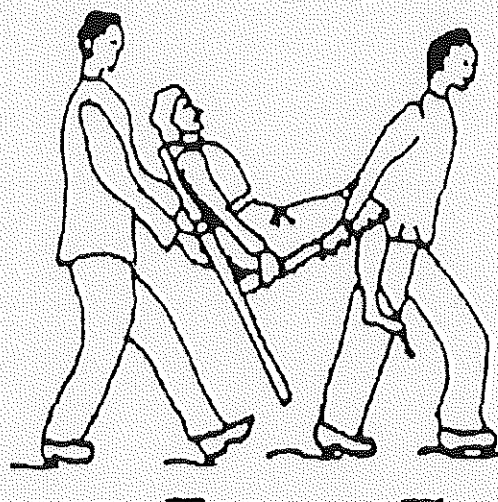
Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa) znaku
1.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej (w lewo)
2.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej (w prawo)
3.		Kierunek drogi ewakuacyjnej (znak do samodzielnego stosowania)

4.		Wyjście ewakuacyjne
5.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół (na lewo)
6.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół (na prawo)
7.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę (na lewo)
8.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę (na prawo)
9.		Drzwi ewakuacyjne (lewe)
10.		Drzwi ewakuacyjne (prawe)
11.		Ciągnąć aby otworzyć

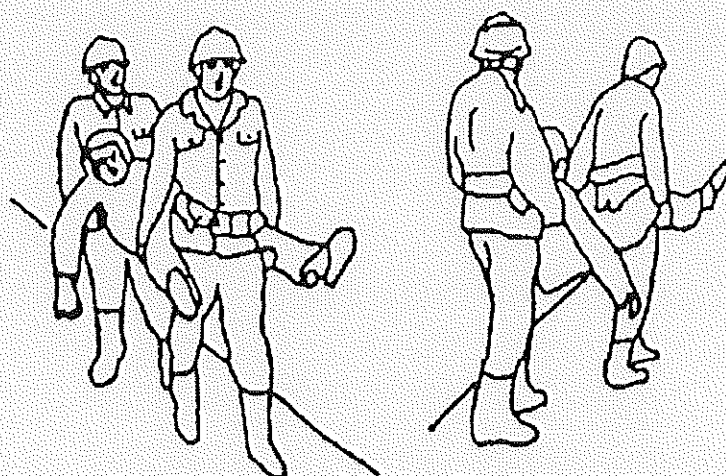
12.		Pchać aby otworzyć
13.		Kierunek drogi ewakuacyjnej (znak do stosowania tylko z innymi znakami)
14.		Kierunek drogi ewakuacyjnej (znak do stosowania tylko z innymi znakami)
15.		Stłuc, aby uzyskać dostęp
16.		Przesunąć w celu otwarcia

Sposoby ewakuacji ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się (w zależności od stopnia dysfunkcji i możliwości praktycznych).

2. Ewakuacja na krześle.

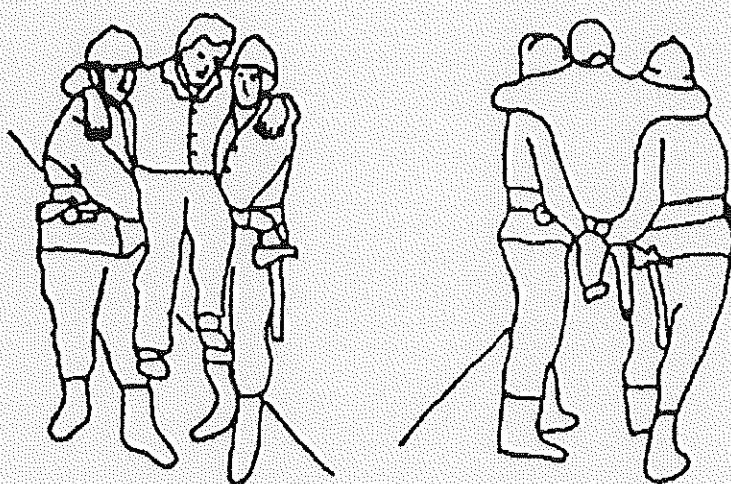
Ten sposób przenoszenia można stosować wszędzie tam, gdzie niemożliwe jest operowanie noszami np. w ciasnych i krętych korytarzach, klatkach schodowych itp.

3. Ewakuacja osoby poszkodowanej chwytem kończynowym.

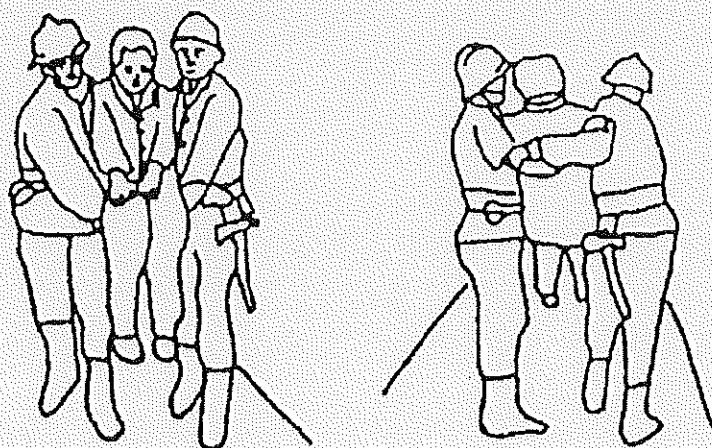
Jeden z ratujących chwyta ewakuowanego pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a drugi pod kolana, stojąc tyłem do ratowanego.

4. Ewakuacja osoby poszkodowanej przez dwie osoby „na stołeczku”.

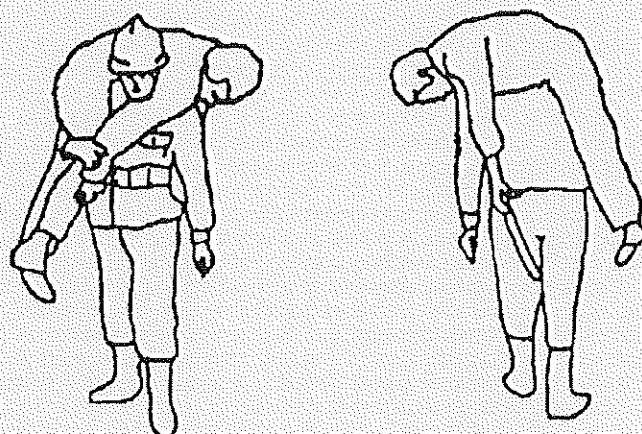
Ratownicy odpowiednim chwytem rąk tworzą „stoleczek”, na który siada ratowany trzymając ratowników za szyję. Ratownicy lekko zwrócenii do siebie, ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą rannego.

5. Ewakuacja osoby poszkodowanej przez dwie osoby chwytem „huśtawkowym”.

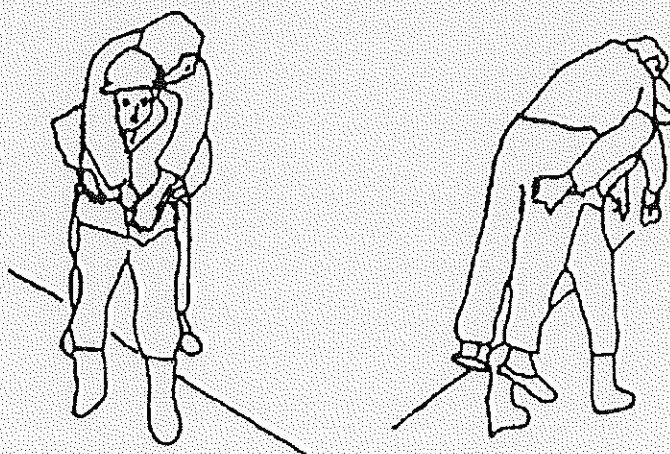
Ratownicy chwytają się za ręce „zewnątrznie”, wkładając je pod siedzenie ratowanego. Rękami „wewnętrznymi” po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców.

6. Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem „strażackim”.

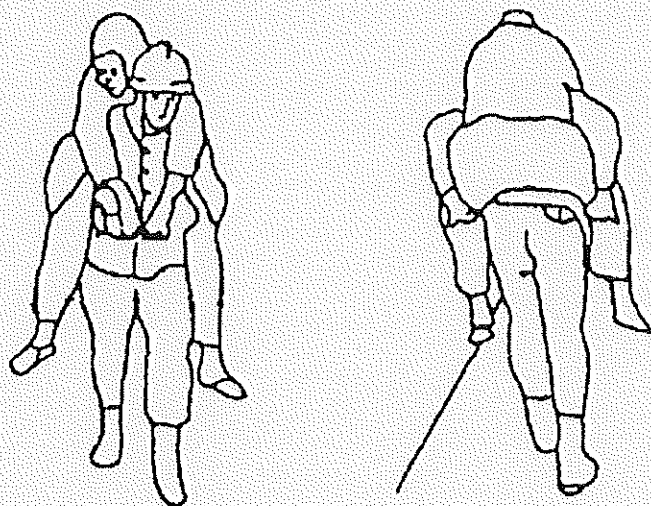
Ratowany po odpowiednim chwycie wstępnym wykonanym przez ratującego, znajduje się w poprzecznym ułożeniu, zwisając na jego barkach. Ratujący ma jedną rękę przełożoną pomiędzy nogami ratowanego, trzymając go za rękę na wysokości nadgarstka, druga ręka ratowanego zwisa swobodnie z tyłu. Ratujący ma również drugą rękę wolną i może jej użyć np. do otwierania pomieszczeń, likwidacji przeszkód itp.

7. Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem „tłumokowym”.

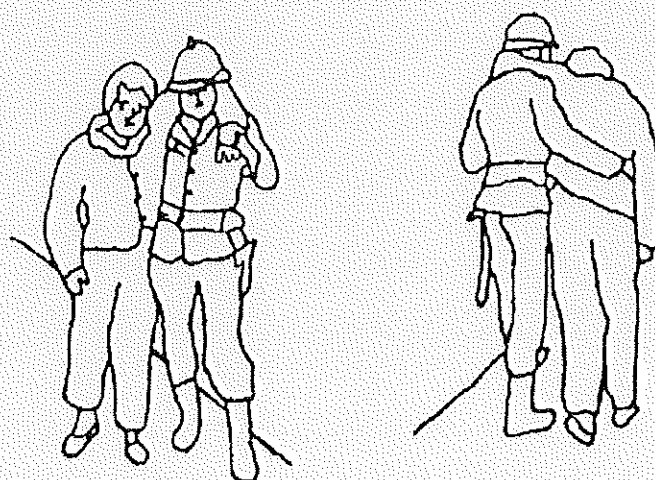
Ratowany zakłada ręce od tyłu przez ramiona ratownika, aby zwisały one na piersi ratującego. Ciało powinno spoczywać na plecach ratownika w taki sposób, aby nogi nie dotykały ziemi. W określonych wypadkach ratujący przytrzymuje ręce przenoszonego. Może też czynić to jedną ręką, używając drugiej do lepszego ułożenia i przytrzymywania ratowanego na plecach lub złapania się poręczy np. przy schodzeniu po schodach klatki schodowej.

8. Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem na „barana”.

Ratowany leży na plecach ratownika i przytrzymuje się rękami za jego szyję. Ratujący podchwyttem pod kolana przytrzymuje ratowanego w ten sposób, aby środek ciężkości ratowanego znajdował się na wysokości krzyża ratującego. Ratownik jest lekko pochylony do przodu.

Ewakuacja osoby
poszkodowanej
sposobem
wyprowadzania z
pomocą:

Tym sposobem są ewakuowane osoby, które mogą się poruszać przy pomocy innych osób, np. starcy. Ratowani ujęci pod rękę przytrzymują się za szyję ratującego.

- **Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji**

Zgodnie z § 17. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719) właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań, o których mowa powyżej, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

PSE sprowadza się do dwóch zagadnień:

- sprawdzenia organizacji ewakuacji, gdzie celem jest:

- sprawdzenie skuteczności dotychczasowego sposobu informowania o zagrożeniu oraz systemu powiadamiania o konieczności ewakuacji, w tym reakcji na alarm pożarowy,
- doskonalenie procedur ewakuacji, w tym zapoznanie z kierunkami ewakuacji i zasadami zachowania się,
- zminimalizowanie możliwości wystąpienia paniki i jej skutków,
- zmierzenie czasu potrzebnego na opuszczenie obiektu przez wszystkie osoby w nim się znajdujące,
- weryfikacja opracowanych zasad postępowania na wypadek pożaru,
-
- sprawdzenia warunków ewakuacji, tj.:
 - ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
 - długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
 - stanu technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego i stopnia ich integracji, w szczególności mających wpływ na ewakuację – zabezpieczenia przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych,
 - oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi;

- możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Główny nacisk należy położyć na ewakuację osób – zgodnie z założeniem, że życie ludzkie jest najcenniejsze. PSE można rozszerzyć o ewakuację mienia, jednak tylko w uzasadnionych przypadkach (np. gdy w obiektach zgromadzone są cenne zbiory muzealne). W pozostałych obiektach należy wziąć pod uwagę zabezpieczenie cennych dla danego podmiotu informacji, dokumentów i sprzętu (np. archiwum, serwery).

Przygotowanie PSE

Pierwszy etap powinien obejmować opracowanie założeń, w których wyznaczyć należy:

- cel przeprowadzania PSE,
- potrzeby ludzkie i sprzętowe potrzebne do dokumentowania PSE,
- zadania dla osób wyznaczonych,
- przebieg PSE z podziałem na etapy.

Określenie potrzeb ludzkich sprowadza się do wyznaczenia osób funkcyjnych, których zadaniem będzie pomoc w odpowiednim przeprowadzeniu i dokumentowaniu PSE, tj. ogłoszenie alarmu, obsługa środków łączności, pomiaru czasu czy rejestracji PSE – kamery, zliczenia osób ewakuowanych. Powinien być również wyznaczony koordynator ćwiczeń.

Najprostsze jest przeprowadzenie PSE w celu pomiaru czasu potrzebnego na opuszczenie budynku przez znajdujących się w nim ludzi (wystarczy jedna osoba i stoper). Bardziej zaawansowanym procesem jest przygotowanie PSE, w którym sprawdza się zachowanie ludzi w poszczególnych fazach ewakuacji. Pożądane jest ciągle monitorowanie ćwiczeń i ich rejestracja (np. przy wykorzystaniu telewizji przemysłowej).

Dodatkowymi elementami, które powinny zawierać założenia są planowane do użycia środki pozoracji (np. zadymienia), zamiar wprowadzenia utrudnień w obiekcie (np. zablokowanie drzwi ewakuacyjnych lub wyłączenie oświetlenia korytarzy).

W drugim etapie przygotowań powinno nastąpić uzgodnienie terminu przeprowadzenia PSE z właścicielem lub zarządcą obiektu. Wskazane jest aby kierownictwo firmy również wzięło udział w sprawdzeniu ewakuacji - termin wpisujemy do założeń.

Ostatnim etapem przygotowania PSE jest powiadomienie komendanta miejskiego Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań. Komendant ma prawo

podjąć decyzję o wzięciu udziału w ćwiczeniach jego przedstawiciela jako obserwatora lub wręcz przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń z wykorzystaniem sił i środków będących w dyspozycji terenowych jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Przebieg PSE (etapy)

- Etap I – rozmieszczenie osób wyznaczonych, przygotowanie środków pozoracji,
- Etap II – ogłoszenie alarmu (poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy, system sygnalizacji pożarowej, sieć komputerową, donośnym głosem).
- Etap III – pomiar czasu trwania poszczególnych faz,
- Etap IV – sprawdzenie pomieszczeń w celu ustalenia liczby osób, które nie podjęły ewakuacji oraz przyczyny takiego zachowania.

Podsumowanie PSE (analiza i wnioski)

Przy opracowaniu analizy i wniosków należy kierować się generalną zasadą, iż analiza powinna uwzględniać postawione PSE cele. Wnioski natomiast powinny wyznaczać elementy wymagające poprawy zarówno z zakresu warunków, jak i organizacji ewakuacji.

PSE pozwala na wypracowanie optymalnych sposobów postępowania na wypadek pożaru, powoduje że użytkownicy obiektu nie ignorują powstałego alarmu, a realizując wyuczone czynności po jego zaistnieniu przyczyniają się do skrócenia czasu trwania poszczególnych faz i w konsekwencji całkowitego czasu potrzebnego na ewakuację, co w przypadku zagrożenia ma decydujące znaczenie.

W przypadku prowadzenia PSE każdorazowo należy przygotować skrócony konspekt zawierający założenia do ćwiczeń, a po ich zakończeniu udokumentować ich przebieg w formie protokołu.

7. Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji

1. Przyjęty do pracy pracownik powinien być wstępnie zaznajomiony z przepisami przeciwpożarowymi oraz ustaleniami zawartymi w niniejszej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Podpisuje w związku z tym stosowne oświadczenie wg załączonego wzoru (załącznik nr 5).

2. Pracownik powinien być objęty szkoleniem podstawowym, z uwzględnieniem następującej tematyki:

- elementy zagrożenia pożarowego obiektu (zakładu pracy), przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru,
- ewakuacja ludzi, drogi oraz środki ewakuacji,
- podręczny sprzęt gaśniczy, środki gaśnicze i urządzenia przeciwpożarowe,
- praktyczne użycie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych (ćwiczenia),
- zapoznanie z przepisami przeciwpożarowymi (zgodnie z zapisem zawartym w ustawie o ochronie przeciwpożarowej).

Szkolenie wg tematyki podanej w punkcie 2 powinno być powierzane osobie posiadającej odpowiednie kwalifikacje zawodowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej lub wyspecjalizowanej instytucji (firmie) prowadzącej ośrodek szkolenia zawodowego.

Szkolenie powinno być zakończone wydaniem zaświadczenia (świadectwa) przez wykonawcę szkolenia.

Szkolenie okresowe dla całości załogi powinno być prowadzone (obejmując ten sam zakres tematyczny) nie rzadziej niż raz na cztery lata.

Tworóg, dnia

.....
imię i nazwisko

.....
stanowisko /funkcja/

Oświadczenie

Niniejszym oświadczam, że zostałem /am/ zaznajomiony /a/ z ustaleniami „instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”, przeszkolony /a/ w zakresie zapoznania z przepisami przeciwpożarowymi, sposobu postępowania w przypadku powstania pożaru oraz obsługi sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych na terenie budynku Urzędu Gminy Tworóg ul. Zamkowa 16 42-690 Tworóg.

.....
podpis pracownika

.....
podpis prowadzącego szkolenie

Data i podpis przyjmującego oświadczenie:

8. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami

8.1 Obowiązki pracowników w zakresie przygotowania organizacyjnego do akcji ewakuacyjnej

Pracownicy mają obowiązek posiadać dokładne i aktualne informacje na temat:

- rozkładu pomieszczeń, dróg i kierunków ewakuacji oraz wyjść z budynku,
- zachowania się ludzi w przypadku zaistnienia sytuacji pożarowej,
- usytuowania telefonów w budynku i sposobu alarmowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, a w przypadku awarii telefonów - miejsca, gdzie znajduje się najbliższy telefon,
- rozmieszczenia i obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rejonu dla ewakuowanych.

8.2 Obowiązki pracowników w zakresie prowadzenia akcji ewakuacyjnej

- akcją ewakuacyjną kierują osoby wyznaczone w Zarządzeniu Wójta nr 851/771/2016, w razie ich nieobecności najbardziej doświadczona i opanowana osoba spośród pracowników,
- personel podporządkowuje się kierującemu akcją ratowniczo-ewakuacyjną,
- pamiętać, że szybkość i sprawność przeprowadzania ewakuacji decyduje o jej powodzeniu,
- należy zachować spokój i nie wywoływać paniki wśród pracowników i innych osób,
- ustalić dokładnie miejsce pożaru, drogi jego rozprzestrzeniania się, czy istnieje zagrożenie życia,
- alarmowania osób i instytucji (pogotowi) dokonuje osoba, która pierwsza dostrzegła pożar lub inna wyznaczona osoba spośród personelu,
- ewakuację rozpocząć od osób, znajdujących się w pomieszczeniach bezpośrednio zagrożonych i na kondygnacjach powyżej źródła pożaru,
- ewakuację prowadzić zgodnie ze znakami kierunków ewakuacji, a w razie odcięcia oznaczonej drogi ewakuacyjnej - wykorzystać inną drogę,

W przypadku odcięcia wszystkich dróg, zadymienia klatek schodowych – pozostać w pomieszczeniu, zamykając drzwi i okna, i oczekiwać na pomoc z zewnątrz, równocześnie sygnalizując w widoczny i wyraźny sposób o miejscu swego pobytu.

- pomagać ratownikom w prowadzeniu akcji ewakuacyjnej pozostałych osób,
- personel oraz innych użytkowników obiektu zlokalizować w rejonie dla ewakuowanych, zwracając uwagę na ich ilość, zgodnie z prowadzoną w tym zakresie dokumentacją, a także na stan zdrowia osób ewakuowanych,
- należy pamiętać, że *działania ewakuacyjne mają pierwszeństwo przed działaniami gaśniczymi, jak i przed ewakuacją cennego mienia (decyzję o ewakuowaniu mienia podejmuje kierujący akcją ewakuacyjną, warunkiem koniecznym jest jednak możliwość prowadzenia działań w warunkach nie zagrażających bezpośrednio zdrowiu i życiu ludzi),*
- po przybyciu zastępów straży pożarnej podporządkować się jej dowódcy, któremu należy przekazać wszelkie (niezbędne) informacje o zaistniałym pożarze i zagrożonych osobach.

8.3 Obowiązki kierującego akcją ratowniczo-ewakuacyjną

Z chwilą przyjęcia informacji o powstaniu w obiekcie pożaru lub innego miejscowego zagrożenia powinien:

- przybyć na miejsce i zapoznać się z sytuacją,
- przejąć kierowanie działaniami i kierować nimi do czasu przybycia jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- podejmować stosowne decyzje, a w szczególności:
 - na bieżąco oceniać sytuację i prognozować rozwój wypadków,
 - zarządzić ewakuację ludzi i składników mienia z części lub całego budynku,
 - zarządzać i akceptować bieżące potrzeby i propozycje działań,
 - sprawować bieżący nadzór nad realizacją procedur ratowniczych przewidzianych w instrukcji oraz innych procedurach,
 - zapewnić współpracę z siłami PSP,
 - nadzorować działania służb wewnętrznych i zewnętrznych.

8.4 Obowiązki kierującego akcją ratowniczo-ewakuacyjną po przybyciu Jednostki Ochrony Przeciwpożarowej.

Osoba kierująca akcją ewakuacyjną, przekazując kierowanie akcją **dowódcy** jednostki ochrony przeciwpożarowej (PSP, OSP).

1. informuje dowódcę zastępu, jednostki o miejscach najbardziej zagrożonych i niebezpiecznych, a przede wszystkim o miejscach, gdzie mogą przebywać ludzie,
2. współpracuje z dowódcą straży w czasie akcji, służąc fachową poradą,
3. przez cały czas trwania akcji interesuje się stanem zdrowia osób ewakuowanych i prowadzących ewakuację oraz miejscem ich przebywania.

8.5 Zapobieganie możliwości powstania pożaru

Dokonana analiza przeznaczenia obiektu, warunków budowlanych, ewakuacyjnych oraz przygotowania obiektu do działań ratowniczo-gaśniczych wskazuje, że obowiązek przestrzegania przepisów przeciwpożarowych nabiera szczególnego znaczenia. Od prawidłowo stosowanej profilaktyki pożarowej zależy bowiem, czy dochodzi do powstania pożaru.

W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji.

W obiektach oraz na terenie przyległym zabronione jest wykonywanie następujących czynności:

1. używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów na terenie całego zakładu oprócz miejsca, wyznaczonego do palenia tytoniu,
2. użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,

3. garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nie przeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu,
4. rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
5. rozpalanie ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów,
6. składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
7. użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
8. przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
 - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
9. stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
10. instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,

11. składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych,
12. składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,
13. zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
14. blokowanie drzwi w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru,
15. lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
16. uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - b) przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,
 - c) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - d) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - e) wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
 - f) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,
 - g) krat zewnętrznych i okiennic, które zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi powinny otwierać się od wewnątrz mieszkania lub pomieszczenia.

8.6 Ustawowe obowiązki właściciela (zarządcy obiektu)

Z ustawy o ochronie przeciwpożarowej wynika m.in., co następuje:

Art. 3

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystając ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Art. 4 ust. 1

Właściciel budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
- zapewnić konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń określonych w pkt 2, zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Właściele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych:

1. utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,

2. wyposażają obiekty, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w przeciwpożarowe wyłączniki prądu,

3. umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych,

4. oznakowują, znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:

- drogi ewakuacyjne (z wyłączeniem budynków mieszkalnych), oraz pomieszczenia, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
- miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- pomieszczenia, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo,
- drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami ucieczkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
- dźwigi dla ekip ratowniczych (przeciwpożarowych),
- przeciwpożarowe zbiorniki wodne.

5. Wokół placów składowych, składowisk przy obiektach oraz obiektach tymczasowych o konstrukcji palnej powinien być zachowany pas ochronny o szerokości minimum 2 m i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntowej oczyszczonej.

6. Składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, z wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:

- a) nie przekroczenia maksymalnej powierzchni strefy pożarowej, określonej dla tego obiektu,
- b) zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych,

- c) nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.

Właściciele lub zarządcy terenów utrzymują znajdujące się na nich drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach.

9. Wykaz obowiązujących przepisów i norm

- ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (j.t.: Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380)
- ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (j.t.: Dz.U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo Budowlane (j.t.: Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz. 719)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. Nr 124, poz. 1030)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 121, poz. 1137 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 roku w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz.U. Nr 215, poz. 1823)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz.U. Nr 120, poz. 1134)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych (Dz.U. Nr 40, poz. 470)

- PN-86/E-05003/01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne
- PN-89/E-05003/03 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona obostrzona
- PN-IEC 61024-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne
- PN-IEC 61024-1-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne. Wybór poziomów ochrony dla urządzeń piorunochronnych.
- PN-IEC 61024-1-2:2002 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne. Przewodnik B – Projektowanie, montaż, konserwacja i sprawdzanie urządzeń piorunochronnych
- PN – EN ISO 7010 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa
- PN – EN ISO 7010 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja
- PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe
- PN-N-01256-5:1997 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i na drogach pożarowych
- PN-EN ISO 13943:2002 Bezpieczeństwo pożarowe. Terminologia
- PN-B-02851-1:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Badania odporności ogniowej elementów budynków. Wymagania ogólne i klasyfikacja
- PN-EN 13501-1:2004 Klasyfikacja ogniowa wyrobów budowlanych i elementów budynków. Część 1: Klasyfikacja na podstawie badań reakcji na ogień
- PN-EN 13501-2:2005 Klasyfikacja ogniowa wyrobów budowlanych i elementów budynków. Część 2: Klasyfikacja na podstawie badań odporności ogniowej, z wyłączeniem instalacji wentylacyjnej
- PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru
- PN-B-02863:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa
- PN-B-02864:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpowarowe zaopatrzenie wodne. Zasady obliczania zapotrzebowania na wodę do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru
- PN-B-02865:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpowarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.
- PN-B-10720:1998 Wodociągi. Zabudowa zestawów wodomierzowych w instalacjach wodociągowych. Wymagania i badania przy odbiorze.

- PN-ISO 7858-2:1997 Pomiar objętości wody przepływającej w przewodach. Wodomierze do wody pitnej zimnej. Wodomierze sprzężone. Wymagania instalacyjne
- PN-EN 671-1:1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzem półsztywnym.
- PN-EN 671-2:1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzem płasko składanym
- PN-EN 671-3:2002 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z węzem półsztywnym i hydrantów z węzem płasko składanym.
- PN-EN 3-1:1998 Gaśnice przenośne. Typy, czas działania, badanie skuteczności gaszenia, pożary testowe grupy A i B.
- PN-EN 3-2:1998 Gaśnice przenośne. Badanie szczelności, przewodności elektrycznej, zagęszczalności oraz wymagania szczególne.
- PN-EN 3-3:1998 Gaśnice przenośne. Konstrukcja, wytrzymałość na ciśnienie, badania mechaniczne.
- PN-EN 3-4:1998 Gaśnice przenośne. Wielkości napełnienia i minimalne wymagania dotyczące skuteczności gaśniczej.
- PN-EN 3-5:1998 Gaśnice przenośne. Wymagania i badania dodatkowe.
- PN-EN 3-6:1997 Gaśnice przenośne. Postanowienia dotyczące weryfikacji zgodności gaśnic przenośnych z normą EN 3 arkusze od 1 do 5.
- PN-EN 12101-2:2005 Systemy kontroli rozprzestrzeniania dymu i ciepła. Część 2: Wymagania techniczne dotyczące klap dymowych
- PN-B-02874-4:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania.
- PN-E-08350-14:2002 Systemy sygnalizacji pożarowej. Projektowanie, zakładanie, odbiór, eksploatacja i konserwacja instalacji.
- PN-M-51540:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Urządzenia tryskaczowe. Zasady projektowania i instalowania oraz odbioru i eksploatacji.
- PN-EN 60598-2-22:2004 Oprawy oświetleniowe. Część 2-22: Wymagania szczegółowe. Oprawy oświetleniowe do oświetlenia awaryjnego
- PN-EN 1838:2002 Oświetlenie awaryjne
- PN-EN 50172:2005 Systemy awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego

10. Słowniczek

Ilekoć w opracowaniu jest mowa o:

- ***bezpieczeństwie pożarowym*** - rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi uzyskiwany przez funkcjonowanie systemu norm prawnych i technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz prowadzonych działań zapobiegawczych przed pożarem,
- ***Polskich Normach*** - rozumie się przez to Polskie Normy przeznaczone jedynie do dobrowolnego stosowania, zgodnie z przepisami o normalizacji,
- ***pracach niebezpiecznych pożarowo*** - rozumie się przez to prace, których prowadzenie może powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu,
- ***instalacji sygnalizacyjno-alarmowej*** - rozumie się przez to instalację automatycznego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze,
- ***materiałach niebezpiecznych pożarowo*** - rozumie się przez to następujące materiały niebezpieczne:
 - gazy palne,
 - ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C),
 - materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
 - materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
 - materiały wybuchowe i pirotechniczne,
 - materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
 - materiały mające skłonności do samozapalenia,
- ***urządzeniach przeciwpożarowych*** – rozumie się przez to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków w obiektach, w których lub przy których są zainstalowane, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład systemu sygnalizacji pożarowej i dźwiękowego systemu ostrzegawczego, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty, zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania,

- ***przeciwpożarowym wyłączniku prądu*** - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru,
- ***sprzęcie i urządzenia ratowniczych*** - rozumie się przez to przedmioty, narzędzia, maszyny i urządzenia związane na stałe z budynkiem, obiektem lub terenem, uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej oraz innego miejscowego zagrożenia,
- ***strefie pożarowej*** - rozumie się przez to przestrzeń wydzieloną w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni,
- ***strefie pożarowej składowiska*** - rozumie się przez to powierzchnię składowiska oddzieloną od budynków, innych obiektów budowlanych i składowisk, tak jak budynek magazynowy o tej samej gęstości obciążenia ogniowego - wolnym pasem terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalna lub ścianą oddzielenia przeciwpożarowego, mającą klasę odporności ogniowej nie mniejszą niż REI 120 i wysokość przekraczającą poziom składowania co najmniej o 0,5 m,
- ***strefie zagrożenia wybuchem*** - rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości,
- ***zabezpieczeniu przed zadymieniem dróg ewakuacyjnych*** - rozumie się przez to zabezpieczenie przed utrzymywaniem się na drogach ewakuacyjnych dymu w ilości, która ze względu na ograniczenie widoczności lub toksyczność, uniemożliwiłaby bezpieczną ewakuację,
- ***technicznych środkach zabezpieczeń przeciwpożarowych*** - rozumie się przez to techniczne urządzenia, sprzęt, instalacje lub rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- ***terenie przyległym*** - rozumie się przez to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określone w przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać

budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz. 690 i z 2003 r. Nr 33, poz. 270), zwanych dalej „przepisami techniczno – budowlanymi”,

- **zaworze hydrantowym** – rozumie się przez to ręczny zawór odcinający umieszczony na instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, wyposażony w nasadę 52 umożliwiającą podłączenie węży pożarniczych,
- **pompowni przeciwpożarowej** - rozumie się przez to pompownię zasilającą w wodę instalację lub sieć wodociągową przeciwpożarową,
- **urządzenia do usuwania dymów i gazów pożarowych** - rozumie się przez to urządzenia montowane w górnych częściach klatek schodowych i pomieszczeń, uruchamiane w przypadku nagromadzenia się gorących gazów i dymów pożarowych w celu ich odprowadzenia drogą wentylacji naturalnej lub wymuszonej,
- **zagrożeniu wybuchem** - rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia,
- **stałych urządzeniach gaśniczych** - rozumie się przez to urządzenia związane na stałe z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamiane automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru,
- **obiekcie budowlanym** – należy przez to rozumieć:
 - budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
 - budowlę stanowiącą całość techniczno - użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami,
 - obiekt małej architektury.
- **budynku** – należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach,
- **aprobach technicznej** – należy przez to rozumieć pozytywną ocenę techniczną wyrobu, stwierdzającą jego przydatność do stosowania w budownictwie,

- **wyrobie budowlanym** – należy przez to rozumieć wyrób, w rozumieniu przepisów badań i certyfikacji, wytworzony w celu wbudowania, wmontowania, zainstalowania lub zastosowania w sposób trwały w obiekcie budowlanym,
- **budynek użyteczności publicznej** - budynek przeznaczony dla administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym lub wodnym, poczty lub telekomunikacji oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy i socjalny,
- **lokal użytkowy** - część budynku zawierającą jedno pomieszczenie lub ich zespół, wydzieloną stałymi przegrodami budowlanymi, albo cały budynek, niebędący mieszkaniem, pomieszczeniem technicznym, a także gospodarczym,
- **pomieszczenie gospodarcze w budynku** - pomieszczenie znajdujące się poza mieszkaniem lub lokalem użytkowym, służące do przechowywania materiałów lub sprzętu związanego z obsługą budynku oraz przedmiotów lub produktów żywnościowych użytkowników budynku, a także opału lub odpadów stałych,
- **pomieszczenie techniczne w budynku** - pomieszczenie, w którym znajdują się urządzenia techniczne służące do obsługi budynku,
- **kondygnacja** - pozioma, nadziemna lub podziemna część budynku, zawarta między podłogą na stropie lub warstwą wyrównawczą na gruncie a górną powierzchnią podłogi bądź warstwy osłaniającej izolację cieplną stropu znajdującego się nad tą częścią, przy czym za kondygnację uważa się także poddasze z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz poziomą część budynku stanowiącą przestrzeń na urządzenia techniczne, mającą wysokość w świetle większą niż 1,9 m, przy czym za kondygnację nie uznaje się nadbudówek ponad dachem, takich jak maszynownia dźwigu, centrala wentylacyjna, klimatyzacyjna lub kotłownia gazowa,

- **kondygnacja nadziemna** - kondygnacja, której nie mniej niż połowa wysokości w świetle, co najmniej z jednej strony budynku, znajduje się powyżej poziomu projektowanego lub urządzonego terenu, a także każdą usytuowaną nad nią kondygnację,

- **Budynki oraz części budynków, stanowiące odrębne strefy pożarowe, określane jako ZL, zalicza się do jednej lub do więcej niż jedna spośród następujących kategorii zagrożenia ludzi:**

- **ZL I** - zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób nie będących ich stałymi użytkownikami, a nie przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- **ZL II** - przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,
- **ZL III** - użyteczności publicznej, nie zakwalifikowane do ZL I i ZL II,
- **ZL IV** - mieszkalne,
- **ZL V** - zamieszkania zbiorowego, nie zakwalifikowane do ZL I i ZL II.

- **miara odporności ogniowej** - miarą odporności ogniowej jest czas, wyrażony w minutach od początku badania do chwili osiągnięcia przez element próbny jednego ze stanów granicznych:

- nośności ogniowej (R),
- izolacyjności ogniowej (I),
- szczelności ogniowej (E)

- **stan graniczny nośności ogniowej** - stan, w którym element próbny przestaje spełniać swoją funkcję nośną,

- **stan graniczny izolacyjności ogniowej** - stan, w którym element próbny przestaje spełniać funkcje oddzielające na skutek przekroczenia granicznej wartości temperatury powierzchni nie nagrzanej,

- **stan graniczny szczelności ogniowej** - stan, w którym element przestaje spełniać funkcje oddzielające na skutek pojawienia się na powierzchni nie nagrzewanej płomieni lub

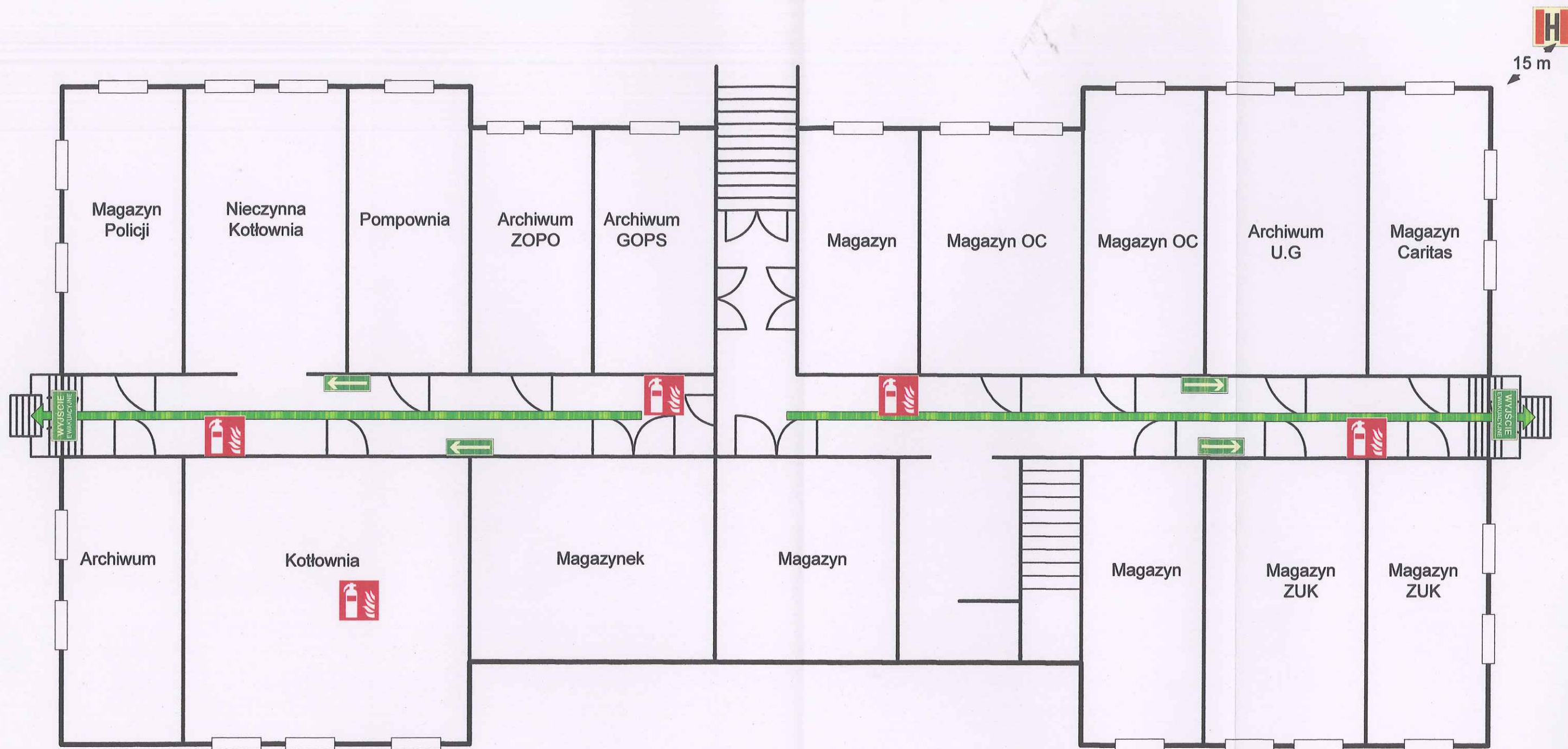
wystąpienia w elemencie próbnym szczelin o rozwartości i długości przekraczającej wielkości graniczne,

- ***klasa odporności ogniowej*** - określona czasem cecha charakteryzująca odporność ogniową elementu budynku,
- ***pożarem*** - nazywamy niekontrolowany proces palenia w miejscu do tego nie przeznaczonym,
- ***miejscowe zagrożenie*** - jest to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne, ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia,
- ***działania ratownicze*** - rozumie się każdą czynność podjętą w celu ochrony życia, zdrowia i mienia, a także likwidującą źródła powstawania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- ***gęstość obciążenia ogniowego*** - energia cieplna, wyrażona w megadżulach, która może powstać przy spaleniu materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku materiałów stałych przypadająca na jednostkę powierzchni tego obiektu wyrażona w metrach kwadratowych,
- ***odpowiednie warunki ewakuacji*** - zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno - organizacyjnych, zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej pożarem.

11. Uwagi i aktualizacja dokumentu

Lp.	Data aktualizacji podpis dokonującego wpisu	Zakres aktualizacji
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

12. Plany graficzne

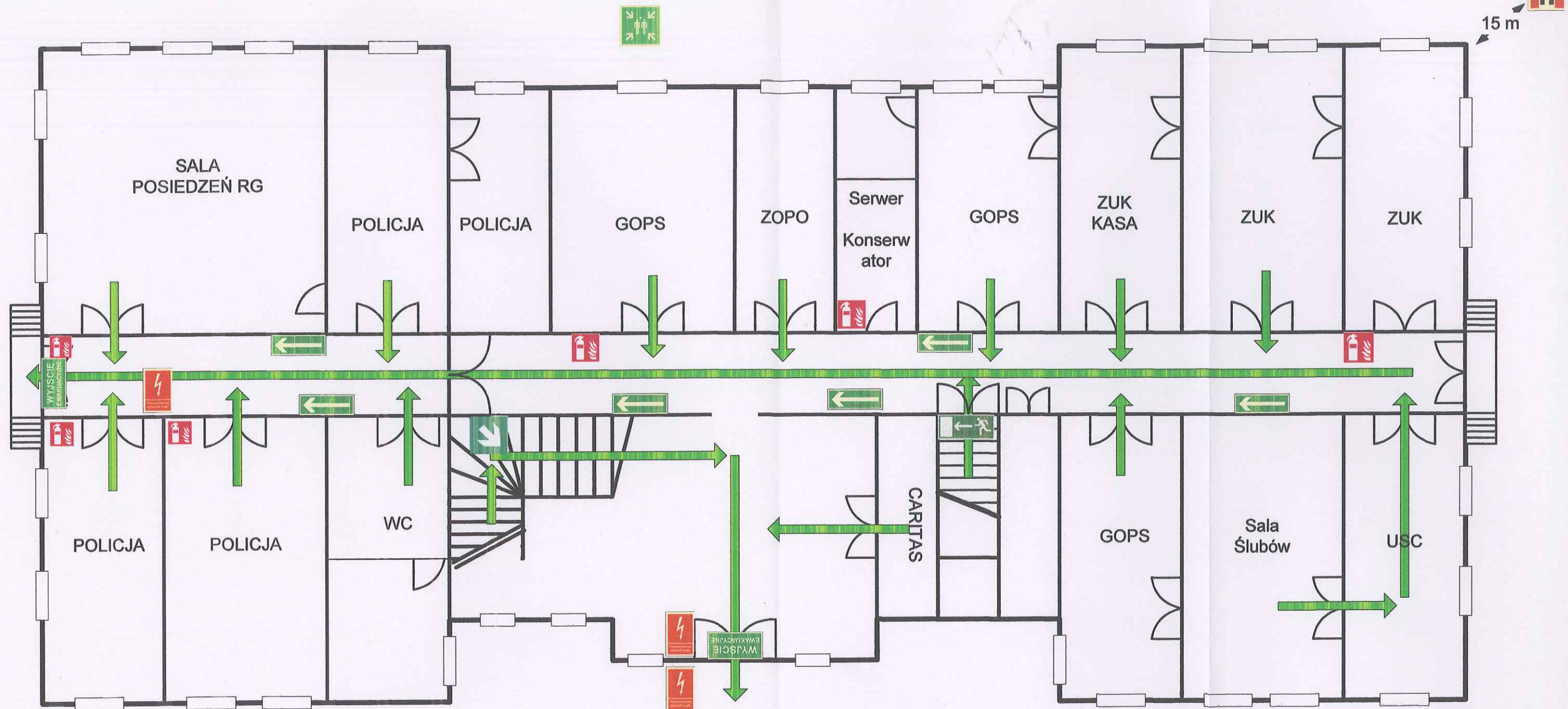
Powierzchnia kondygnacji - 1000 m²
 Kubatura - 2000 m³
 Wysokość - 2 m
 Pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem - brak

Legenda:

- - podręczny sprzęt gaśniczy
- - kierunek drogi ewakuacyjnej
- - przeciwpożarowy wyłącznik prądu
- - hydrant zewnętrzny

URZĄD GMINY w Tworogu ul. Zamkowa 16

PARTER

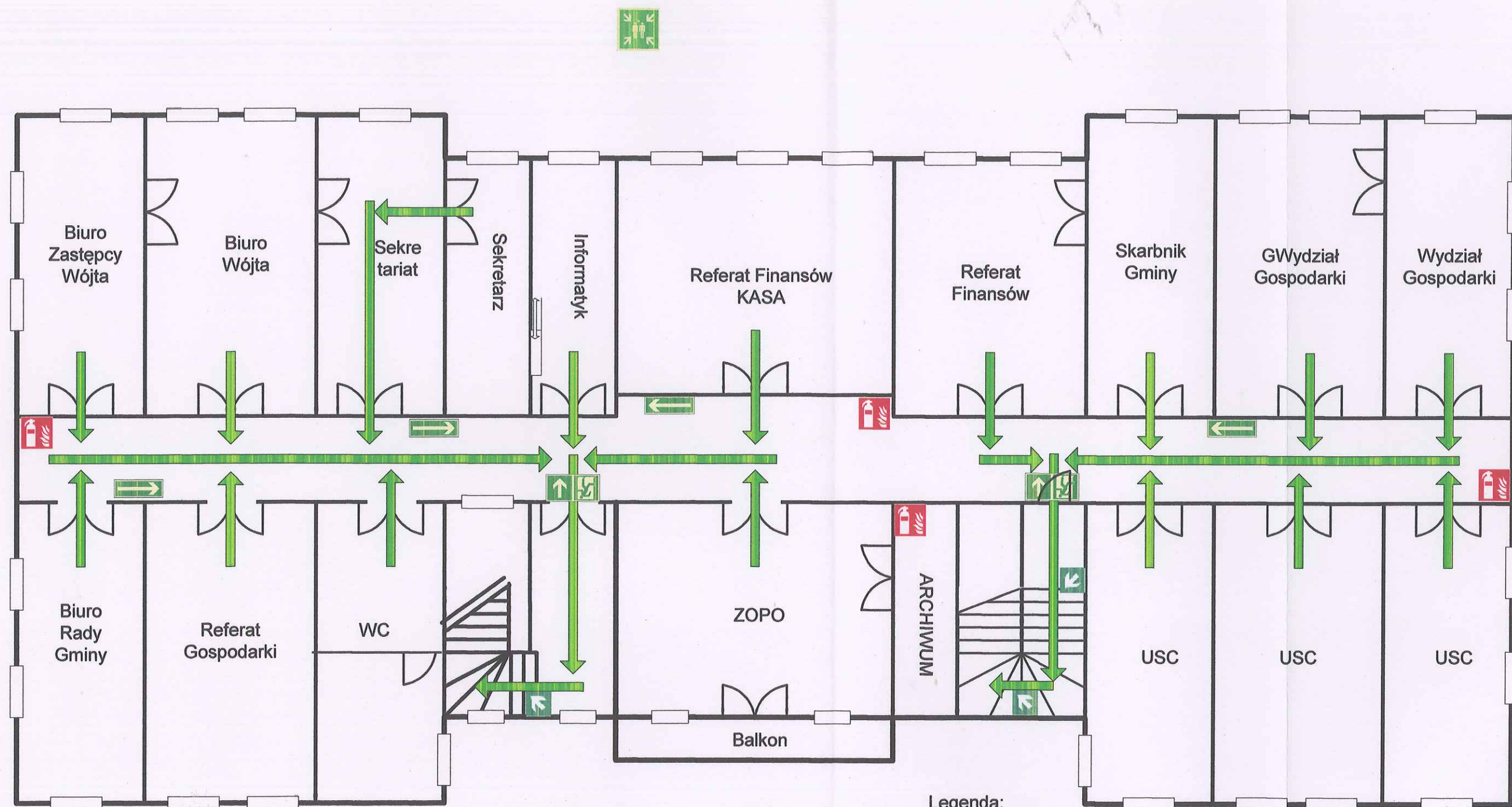
Powierzchnia kondygnacji (łącznie) - 1915 m²
 Kubatura - 11325 m³
 Wysokość - 8 m
 Ilość kondygnacji nadziemnych - 2
 Kategoria zagrożenia ludzi - ZL III
 Przewidywana ilość ludzi na kondygnacji - około 25
 Pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem - brak

Legenda:

- - podręczny sprzęt gaśniczy
- - kierunek drogi ewakuacyjnej
- - przeciwpożarowy wyłącznik prądu
- - hydrant zewnętrzny
- - Miejsce zbiórki do ewakuacji

URZĄD GMINY w Tworogu ul. Zamkowa 16

PIĘTRO

Powierzchnia kondygnacji (łącznie) - 1915 m²
 Kubatura - 11325 m³
 Wysokość - 8 m
 Ilość kondygnacji nadziemnych - 2
 Kategoria zagrożenia ludzi - ZL III
 Przewidywana ilość ludzi na kondygnacji - około 35
 Pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem - brak

Legenda:

- podręczny sprzęt gaśniczy

- kierunek drogi ewakuacyjnej

- przeciwpożarowy wyłącznik prądu

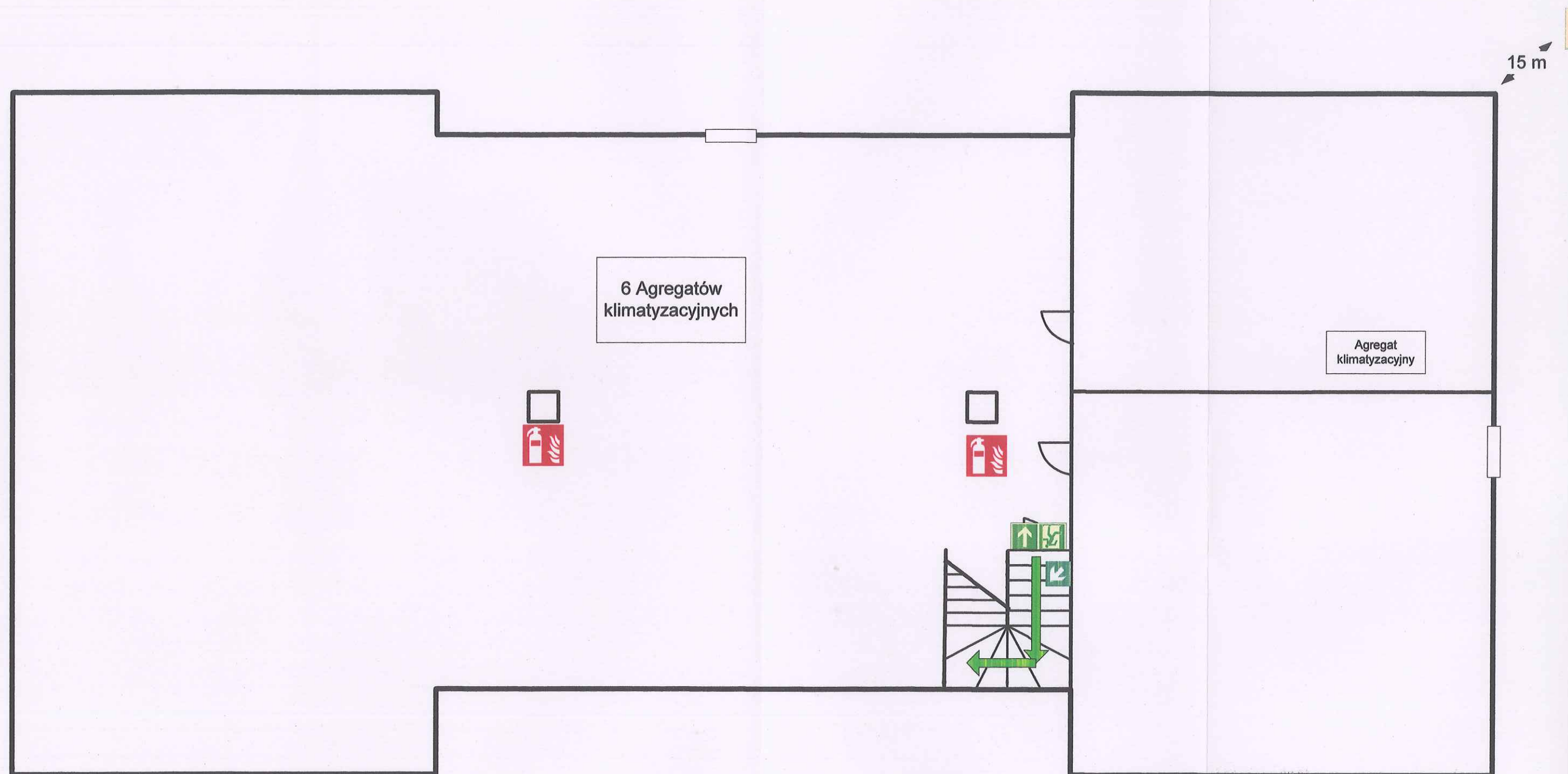

- hydrant zewnętrzny

- Miejsce zbiórki do ewakuacji

URZĄD GMINY w Tworogu ul. Zamkowa 16

Powierzchnia kondygnacji - 1000 m²
Kubatura - 2000 m³
Wysokość - 4 m
Kategoria zagrożenia ludzi - ZL III
Pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem - brak

Legenda:

- - podręczny sprzęt gaśniczy
- - kierunek drogi ewakuacyjnej
- - przeciwpożarowy wyłącznik prądu
- - hydrant zewnętrzny